

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompai Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

GÁL ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona

Vármegyei körjegyzőknek, tanítóknak és községi járáságoknak egész évre 8 korona

Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítorsó térfogata 20 fillér.

Nyilttér sora 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Húsvét.

A szenvedés, az aggodalom sötét óráiban, a melyek sűrűn látogatnak reánk a világháború borzasztó két esztendeje alatt: eszünkbe juthat most a nagy szenvedő, a ki Olajfák halmán véres verítéket izzadott, mikor szenvedéseinek előestéjén magával számot vetve, látta letolyt rövid életének küzdelmeit, látta maga előtt a világ hálátlanságát, látta azokat, akikért mindenét odaadta, akiknek üdvözítéseért éjt-napot eggyé tett és lélekben látta őket maga ellen támadni, élete ellen törni. — Hiábavaló volt hát ezekre nézve az ő szeretettel teljes megváltói műve, a megátalkodottság kárhazata borul arra a világra, amelyik külső rendeltetése szerint legközelebb állott volna őhozzá és a mennyei Atyához, akinek nevében hirdette azt az utat, a mely egyenesen az Istenhez vezet a lelkeket. Most a világ fénye és hatalma elnyomja látszólag az ő szépen indult művét, megdöbbennek az ő hivei, azok az egyszerű, többnyire szegénysorsú emberek, mikor ellenük fordul a népek csaknem minden vezetője; aki velük tart is, az is elnémul, elcsendesül, mert nem tudja: mi következik rá?

Aggodalom, sötétség borul a lelkekre s az összes szenvedések kinja ott csúcsosodik ki a Megváltó lelkében, aki mindnyájuk kinját érzi, a ki a születendő új világ terhének fájdalmas vajudását szenvedti át lelkében.

Ezalatt, míg az ő veritéke olyan volt, mint a földre folyó vérnek csöppjei, ez alatt megrendülő lelkéből kitör a világ legszebb imádsága:

„Atyám, ha lehetséges, muljék el tőlem a szenvedések pohara! De mégis ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied!”

Életerős, ifjú emberisége borzad a szenvedésektől, a bekövetkező kínos haláltól, ez a természet érzése, de az emberi természet fölülemelkedik az Istenben megnyugvó lélek alázatos akarata s ez mondja benne:

„Ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied!”

A mi szenvedéseink, a mi fájdalmaink, a mi aggodásaink közepette, amelyeket a két év óta folyó világháború borzalmai zudítanak reánk, nem tehetünk oko-

sabbat és üdvösebbet, mintha ennek a nagy szenvedőnek példáját és tanítását követjük.

Most mindaz, a mi a világon értékes és vonzó az emberre ingataggá vált és nem lehet tudni: melyik pillanatban omlik össze?

Vagyonod, birtokod, kedves csecsebecséd milyen könnyen pusztulható dolgokká váltak az emberi társadalmak általános fölfordulásában. Testvéreid, gyermekeid, szüleid, legkedvesebb halandótársaid élete milyen bizonytalanra lett s milyen bizonytalan a magadé is az emberi tömegek elemi erőinek e hatalmas rázkódtatásában. Hol á fordulhat most az ember teljes bizalommal és nyugalommal, mikor minden oldalról csapások érhetik, amelyek mellette vagy övéi mellett suttannak le, a mint másokra már lesújtottak és milliók életét gyásszá változtatták.

Lehet-e okosabbat és üdvösebbet tenni, mintha mi is elszánt akarattal az ég felé irányítjuk lelkünk mélyének kiáltó szavát.

Atyám, ha lehetséges, muljék el rólam a szenvedések pohara; de mégis ne az én akaratom legyen, hanem a tied!

Ez a megnyugvás igen nagy dolog, nem születik meg egy perc alatt az emberi lélekben, hosszabb ideig tusakodik ellene a hiábavaló kételkedés és tépelődés, de a mélyebben elmélkedő és gondolkodó lélek végre is belátja, hogy sorsunkat intéző bölcsesség legfőbb akaratában megnyugodni a legüdvösebb dolog az emberi lélekre nézve.

Ez a megnyugvás teheti az akaratot elszánttá és minden munkára alkalmassá. A munka sikerére pedig onnan várja az áldást, a hová a léleknek legbelsőbb fölindulásai hívják és annak tényei utalják.

Az olajfák halmának vérveritékes szenvedései s a Golgothán a keresztfa véres kinjai után elkövetkezett a megdicsőülés, a hol a föltámadásban a lélek ereje átalakította a gyöngye testet is.

Az Isten akaratán való mélységes, belső megnyugvással elviselt szenvedések nemessé, naggyá, erőssé teszik a lelkeket s azok fölemelkedve, megújulva, étszellemülve hirdetik a győzelmes öröm húsvéti ünnepén:

„Krisztus föltámadván, többé meg nem hal, a halálnak többé nincs rajta hatalma!”

Ujból a nemzethez!

Közel két esztendeje már, hogy dicső katonáink érettünk küzdenek a harcsteren. — Nincs az a fáradság, szenvedés, melyet e hosszú idő alatt el ne szenvedtek volna, csakhogy megkíméljenek bennünket attól a rettenetes csapástól, mely ellenségeink győzelme esetén érte volna hazánkat. Az oroszoknak a Kárpátokban, a szerbeknek a Szerémségben végbevitt pusztításait idézzük csak emlékünkből, ha azt akarjuk megtudni, hogy mitől szabadítottak meg bennünket dicső katonáink.

Életükkel, vérükkel, szenvedéseikkel áldoztak értünk a mi hős katonáink. Ezzel szemben nézzük, vajjon mit áldoztunk mi, akik itthon maradtunk. Bizony a mi áldozatunk az övékhez képest vajmi csekély. Az, hogy távollétünk alatt munkánk egy kissé megszapordott, hogy talán egy s más dologban hiányt szenvedünk, igazán semmire katonáink áldozatához képest, mert könnyen elviselhetjük. Sokat, nagyon sokat kell tehát tennünk, hogy méltók legyünk érettünk harcoló hőseinkhez, hogy mi is viszozzuk valamivel azt a nagy áldozatot, melyet érettünk hoznak.

Ha ők azt kérnék tőlünk, hogy mindenünket adjuk oda nekik, amiért megvédték bennünket, még az sem volna teljesíthetetlen kívánság.

De katonáink ezt nem kívánják. Mindössze azt kívánják, hogy róluk ne feledkezzünk meg. Ha néha gondolunk rájuk, vagy küldünk nekik valamit a harcsterre evvel még nem teszünk eleget kötelességünknek. — Nem, mert nekünk kell arról gondoskodnunk, hogy ruhával, élelemmel, fegyverrel stb. jól ellegyenek látva. — Mindezekre most az állam újból kölcsönt kér polgáraitól és nekünk ezt a kölcsönt — mint már háromszor tettük — a háború alatt újból meg kell adnunk, mert annak minden fillérje a harcsteren lévő véreink javát szolgálja.

Most tehát, mikor ismét a nemzethez fordul az állam kölcsönért, újból mindenkinek oda kell adnia megtakarított pénzét. Nagynak és kicsinynek egyaránt kötelessége ez. A kisemberek is, akiknek csak pár koronájuk van, teljesíthetik ezt a kötelességüket, mert a pénzügyminiszter 50 és 100 koronás járadékkölcsönrel ismét lehetővé teszi, a kisösszegű jegyzéseket. Hogy pedig ezekből a kis összegekből milyen sok millió gyűlhet egybe, azt leginkább bizonyítják a hitelszövetkezetek hadikölcsön gyűjtései, melyek az első három hadikölcsönnél közel 200000 kisember jegyzéséből mintegy 200 milliót gyűjtöttek az államnak. Most is cselekedjünk úgy, mint a három elsőnél! Ha csak 50 vagy 100 koronánk van, akkor annyit, akinek többje van, az többet jegyezzen a hitelszövetkezeteknél, melyek a kisösszegű jegyzéseket gyűjtik.

Fel tehát mindnyájan! Ne hiányozzék senki! Gazdag, szegény egyaránt tegye meg kötelességét a haza s értünk küzdő hőseink iránt, mert csak mindenkit úgy áld meg a magyarok Istene, ahogy a haza iránti kötelességét teljesíti!

A gömői hivatalok és a háború.

III. Az alispáni hivatal.

A gömörmezei alispán hivatala a háború alatt nemcsak arról tett tanubizonyságot, hogy a közigazgatás szervezete oly erős és hatalmas szálakkal összenőtt, hogy az még a háborús teendők súlya alatt sem veszté el rendes menetét, hanem annak is biztos jelét adta, hogy a vezetés öntudatossága és precizitása mily szervesen terjed ki a hivatalnak minden egyes tagjára is.

Hogy ez nem puffogó és a riporter toll haladásában gyakran felfújódó frázisok egyike, de világos tény.

Azt beláthatjuk, ha a valóság lámpájával bevilágítunk a vármegyeháza aktákkal meg- rakott asztalainak életébe.

Békeidőben az alispánon és a vármegyeyi főjegyzőn kívül egy második főjegyző, három aljegyző és két közigazgatási gyakornok képezik a fogalmazói státust, amelyhez hozzátal- kozik még a vármegyeyi főorvos, az államépít- szeti hivatal főnöke, a gazdasági felügyelő, a törvényhatósági főállatorvos s a vármegyeyi fő- levéltárnok.

A jegyzői karon kívül felsorolt tisztviselők mind önálló szervezettel bírnak s bár mindegyik megéri a háború munkaszaporulatának terheit, a jelen cikkünkben csak azokról emlékezhe- tünk meg, akik a jegyzői funkciók végzéséből is kénytelenek voltak kivenni részüket.

A háború kitörése részben sok tisztviselőt hadba szállított, részben többet elvont a köz- ponti közigazgatástól a járásokba, hogy ott a hadbavonult tisztviselők helyét pótolják.

Jelenleg a jegyzői státus a főjegyzőn kívül a vármegye másodfőjegyzőjéből s egy aljegyzőből áll; egy aljegyző és egy közigazgatási gyakornok a harctéren teljesíti kötelességét, egy aljegyző és egy gyakornok pedig szolgál- bírói teendőket látnak el.

Természetes, hogy az alispánon kívül mű- ködő három referens (fő-, másodfő- és aljegyző) nem végezhetik el egyedül azt a munkát, amely békeidőben hét tisztviselő munkaerőjét veszi

igénybe s így a törvényhatósági főorvos s a vármegye főlevéltárosa is szerepelnek referens- ként s segítenek a megcsappant jegyzői kar munkájában.

Ugyanilyen nehézségek uralkodnak a kezelő- személyzet hiánya miatt a hivatalban, amennyi- ben ott is, eltekintve a szorgalmas s a háború munkájából igen derekasan a részüket kivéző hölgy-gárdától, az iktatón és irodaigazgatótól ki- kívül, egy a hazáért hőiesen küzdött és meg- rokkant irodatiszt látják el azt a hatalmas munkát, amelyet az alább felsorolt számok fog- nak legbeszédesebben megvilágítani.

Az alispáni hivatalba az 1915-ik évben 21.618 ügydarab érkezett, valamivel kevesebb, mint az 1914-ik évben. A jelen év első negye- dében azonban már 6024 ügydarab nyert iktatást, amelyből csak 236 db. hátrálékot mutat ki a negyedévi tevékenységi kimutatás, a múlt ne- gyedév 249 hátrálékával szemben. Tekintve az ügydarabok szaporodását, tehát nemhogy csök- kenne a munkakedv és tevékenység, hanem a kötelességteljesítés szavatól ösztönözten egyre nő és fokozódik.

Ha tekintetbe vesszük azt a mostoha hely- zetet, amely általában a tisztviselők, de külö- nösen a vármegyeyi tisztviselők életében a há- ború hónapjai óta fokozatosan rosszabbodik, a megélhetési nehézségek óriási tömkelegét s e- zzel szemben a fokozatosan erősödő kötelesség teljesítés eredményeit, akkor az alispán hiva- latát úgy kell tekintetünk, mint egy darab esa- tamezót a világháború óriási zivatarában, ahol emberek küzdenek az életük, egészségük, ideg- zetük veszélyeztetésével sok százezrek életeért, jövő békességeért!

Lukács Géza alispán méltán lehet büszke arra, hogy a háború nehéz hónapjaiban egy pillanat sem volt anélkül, hogy ne lett volna meg a közigazgatás zavartalan, rendes ügyme- nete s hogy a tisztviselőinek derekas munkája a legszebb harmóniát teremtette az ő lelkiismer- tetes ténykedésével.

Világháború.

A hét elején olyan kevés jelentés jött újabb hadműveletekről, hogy már a lát- szat szerint husvétra majdnem általános fegyverszünet látszott beállani. A hét kö- zepére azonban megjöttek a jelentések arról, hogy néhány harctéren kemény küzdelmek folynak.

Különösen erős harcok törtek ki Verdun előtt, ahol a francziák minden újabb német hódítás után ellentámadá- sokkal próbálják visszavenni azt, amit a németek hódítottak.

Ezek az ellentámadások le is folytak; előbb a Douaumont—Vaux vonalon, ahol a francia fővezérlét bejelentése sze- rint szükséges volt próbálkozni, hogy a körülfárás veszedelmét elhárítsák. De az ellentámadások nem sikerültek, a francia seregeket sok veszteséggel visszaverték. Hasonló sors érte a Maastól nyugatra a 304-es magaslat körül kitejlett ellentá- madásokat, itt sem tudtak visszaszerezni semmit, sem Bethincourt, sem Cumieres körül. Ezenkívül a Woewre síkon is ha- talmas ágyutűzzel támadtak a németekre, hogy a vár közeléből hátrább szorit- sák őket.

A németek pedig a többi harcok közt a Maastól keletre törtek ismét sike- resen elő két helyen. Elfoglalták Haud- romont majortól délre a francziák erős állásait és Thiaumont major közelében a hegygerincet. Majd a következő napon még a közelben levő kőbányából is ki- verték az ellenséget. Elfogtak pedig 42 tisztet és 1646 főnyi sebesülten kato- nát s 50 sebesültet, a kőbányában pedig 100 embert.

Ezenkívül közzéteszik a február 21-től

TÁRCZA.

Nagypéntekre 1916-ban.

Szürke csuhában vérző emberek,
Kik leroskadva mellüket verik
S mint megvert kutya szűköl, hempereg
A lábadozó gyáván mindenik
Felkiáltanak: „Mégváltó Isten,
Hol késeled újra csodákat tenni!
Vagy még kevés volt kutyának lenni?
Vagy már minékünk megváltás sincsen?”

Zajos jajt kiált a barlangtorok
És hull a vére a sebzett földnek...
És leroskadnak büszke városok
S meákulpázva a mellet döngnek:
A világ bűnét százszor leróják
S a megbocsátást várják — s örület
És hit harcot ví a hullák felett:
Hol eltemetik, hol szerteszórják...

Ob, mert megveszett az egész világ;
Mint veszett kutya veszett meg a nép:
A szeretetnek a vérébe hág
S békéd testéből csafatokat tép...
S az igazságot megfeszíteni
Reáktörtek a farizeusok,
Reáktörtek a királygyilkosok
És elakartak mind veszíteni.

Apostolaid álltak őrt künn ott,
Hol kazlat rak az arató halál...

Mig fenekedik Kelet és Nyugat,
Hol csapongva a vész madara száll.
Apostolaid vére hull körül.
Tavaszi pipacsá vérükből fakad...
A Te nevedért hullott el a had,
Melynek keresztjén a vész varja ül...

A Te országod eljövételét
Könyörögték ők, míg fejük felett
Ólomfullánkuk szálltak szerteszét
Oszta vagy halált vagy örök sebet.
S ők, oh ők látták glóriás fejed,
Mint elborulva szerzte néze itt
És megsokálva szenvedéseit,
Betakartad e vérző nemzetet.

Oh, ők Tebenned voltak erősek,
Mikor tömegsirt vágott a gránát
Mikor fölkeltek százados ősek
A másvilágon túlman odaát...
Mikor kiszórta a sirlakókat
És az élöket söpörte bele
A végítélet isszonyu szele
S megörjített sok hit-elhagyókat.

És visszavertek minden ördögöt,
Minden poklot és minden bestiát,
Ki romlásunkra szerződést kötött,
Hogy elpusztítsa a magyart kivált'
S míg sánca előtt dühe üzte nép
Sikoltva bukott önvérében el,
Kiszállt a magyar s szeretetével
Megittatta, ki reátört elébb.

És Uram, győztek, győztek mindenütt
Szeretetedben és pajzsd alatt.
S amíg arcukra arcod fénye süt
E honból nem rab egy talpalat,
Dicsőségedre megtartják Uram,
A szenvedésnek bár a tengerét
Ömleszd próbára rajtuk szerteszét
S bár megpróbáltad eddig is ugyan,

Ők bizva várják, hogy eljössz újra,
Hogy megváltod a világot megint.
Bár a jelent még gyűlölet dülja
Fehér leplével már a téke int.
És hívogat a magasztos jövő
Hol a szeretet és a munka vár
S harcos karjuktól megindul a gyár
S a barázdából kenyér magva nő.

Ők megérdemlik megváltásodat,
Szürke csuhában vérző emberek,
Kik el nem hagytak, mikor arcukat
Vérrel öntözék föltépett sebek.
Kik országodért majd éveken át
Haltak a halál árnyékába' meg,
Uram, megváltást ők érdemelnek
Nagy szentjeink: a magyar katonák.

Telek A. Sándor.

Jegyzetek a front mögöl.

A harci zajtól kissé távol, de a harci tu- sák szomorú városában: megfigyelő kórházban

**A „Gömörmezei Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság” Rimaszombatban
elfogad: takarékbetéteket a legmagasabb kamatozás mellett.
A „Magyar Általános Hitelbank” érdekkörébe tartozván, díjmentesen közvetít hadifoglyok részére pénzküldeményeket.**

fogva elfogottak számát, amely 711 tisztra és 38.176 főnyi legénységre rug. Együttal ígérlik, hogy az elfogottak neveit is közölni fogják, miután a francia lapok kétségbe vonják a számot.

Együttal azt is körülbelül kitudták a németek, hogy Verdunnél 32 francia hadosztály, illetőleg 12 hadtest harcol és így 600.000 emberre tehető a francia védősereg.

A németek tehát idáig elérték azt, hogy megakadályozták a tavaszra készülő francia offenzívát, megjavították Verdun körüli frontjukat, amely előbb az ellenségnek offenzív kitörési kapu gyanánt szolgálhatott és olyan komolyan fenyegetik Verdunt, hogy már a francia fővezérlet is számol Verdun kiűritésével. Ezenkívül nemcsak Verdunnél, de mást is visszaszorítják az ellenséget, például Arras kiűritéséről is beszélnek az angol csapatoknál s Loos vidékén is előnyomultak a németek.

Nagyobb harcok folytak még az olasz határon is, főleg Tirol déli határain. Itt a Sugana völgyben a mieink nyomultak előre nagy harcok közt, míg a Col di Lanán, amelynek csucsat előbb az olaszoktól foglaltuk el, most az olaszok az egyik csucs többszörös robbantása után megszállták a mi állásainkat, de a jelentés szerint még a harcok nem voltak befejezve.

Az orosz harctéren aránylag csend volt. Csak a Szeret folyó felső vidékein próbálkoztak a mieink előretöréssel, Dünaburg mellett pedig az oroszok próbálkoztak Hindenburg hadállásai ellen, de siker nélkül.

A Balkánon néha vannak tűzérharczok Ghevgheli és Dojrán körül, de a

francia sorok úgy látszik megritkultak ott, mert a szerb sereg maradványait akarják odavinni, amit a görögök nem jó szemmel néznek.

Kis-Azsiában és a szuezi csatornánál is voltak kisebb összetűzések, legújabb hír szerint pedig az oroszok elfoglalták Trapezunt városát a Fekete-tenger partján. — A tengeren igen sok ellenséges hajó pusztul el a buvárhajóktól.

A Gömörvármegyei Fehérkereszt-Egyesület rendkívüli közgyűlése.

A Gömörvármegyei Fehérkereszt-Egyesület, vármegyénk ezen áldásos célzatu humanitárius egyesülete e hó 16-án, d. u. 4 órakor tartotta rendkívüli közgyűlését a vármegyeháza kistermében.

A közgyűlésen ott voltak: Lukács Gézáné alispánné elnöknő, Samarjay Jánosné, Máriássy Lászlóné, Széplaky Lajosné, Kerekes Dezsőné, Institoris Endréné, Krausz Gyuláné, Molnár Józsefné, Geduly Gézáné és Kolbay Sándorné választmányi tagok; Eperjessy József pénztárnok; dr. Meskó Miklós és neje, Czinke Istvánné, Bernát Gyuláné, Fábry Zoltánné, dr. Soldos Béla és neje, Pöcher Gyula, Lukács Margit, Molnár József és neje, Molnár Gizuka, Kerekes Ara, Mihalik Dezső, Geduly Géza, Lengyel Iván és neje, Kun Aladár és neje, Gál István és neje, Szakall Vincze, Lánczy Kálmán, özv. Csider Lászlóné, Madarász Pálné, özv. dr. Marikovszky Istvánné, Bleier Leoné, Gaál Emilné, özv. Holländer Lajosné, Musotter Miklós és neje.

Az ülést Lukács Gézáné elnöknő nyitotta meg, aki szíves szavakkal üdvözölte a megjelent tagokat s a jegyzőkönyv vezetésére Gál István vármegyei aljegyzőt kérte fel. Sajnálattal jelenti be, hogy az egyesület egyik tevékeny alelnöknője betegsége miatt nem vehet részt a gyűlésen, a másik szintén agilis alelnöknőt pedig családi körülményeire hosszabb időre elszólították Rimaszombatból. Felkéri Lengyel Ivánné tagot, aki az alelnöknő teendőinek végzését szíves készséggel eszközölte eddig, hogy foglalja

Azután csend lesz... Letörülök arczomról egy pár torró könnyet.

Leszállt az est. Az ég felhőktől feketélik. Nem zúg a gránát. A nehéz esőndbe csak néha-néha hallatszik egy egy puskadörrenés. Azután az se... Itt ott az éjbe tábor tűz fénye világol körülötte öreg bakák hevernek. Szótlanul bámulnak a fénybe... Majd megszólal az egyik: „Az asszonytól ma kaptam levelet. Irja, hogy már otthon érik a buza, de kitudja, hogy lesz learatva, mert — nagyon drága a napszám. De jó volna, ha haza mehetnék. Csak egy kis időre... aratásra... hogy mindent rendbe tehetnék magam... akkor nem aggasztana a jövő... A többi szótlan — csak bölintgatnak. Gondüzött arczal pipáznak lassan... Tábortűz fényénél ők is otthon járnak...

Odébb egy csapat már vigabban van. Nótáznak: Muskátlí virág... egy kis ablakban. — Olyan szomorú, — olyan álmódó. Halkan velük dúdolnak az öregebbek is... Mindegyik lelke messze messze jár! Mindegyik lelke érzi a nótát. — Valakire vár egy könnyes virág... Előzöm őket szótlanul én is. Lelkem lelkük kel repül a dalon, amint álmatlan álmokat szönek... Ki gondol rá, hogy mi lesz holnap? Hogy ahány perc — anyyi halál!... Lassan egészen csend lesz, csak a tüzrakások pattogása hallatszik... Alszanak... Álomlovukat befogva, vajjon hol járnak most? Könnyü megmondani...

el az alelnöknői széket és fogadja az egyesület hálás köszönetét ügybuzgó fáradozásaiért.

Az elnöknő ezután a közgyűlés tulajdonképeni tárgyára tér. Egy szomorú s az egyesület életébe nézve örökké jelentőséggel bíró dátummal kezd, az 1914. év márczius hó 13-ával, amikor báró Hámos László, az egyesületnek tevékeny és tiszteletreméltó elnöke elköltözött az élők sorából. A szeretetteljes kegyelet szavaival emlékezik meg ritka és nagyszerű érdemeiről s szomorúan panaszolja, hogy „azóta árvaság és elhagyatottság volt az egyesület sorsa.” — Az egyesület nemes céljainak élete és fejlődése érdekében véget kell vetni ezen stagnáló időszaknak s erre kiváló alkalom kínálkozik most, hogy vármegyénk nagy fia: Kubinyi Géza főispánt sikerült az elnöki diszes állásra megnyerni, akinek egyhangú megválasztására igen kéri az egyesület tagjait.

Lelkes, a szívek mélyéből fakadó éljenzés követte az elnöknő szavait, mikor Lukács Gézáné Kubinyi Géza főispánt az egyesület egyhangulag megválasztott elnökévé jelentette ki s Széman Endre prelátus vezetése mellett Bernáth Gyuláné, Kolbay Sándorné, Lengyel Ivánné, Benedek Gyuláné, Lánczy Kálmán és Eperjessy József tagokból álló küldöttséget jelölt ki azzal a megbízatással, hogy a megválasztásról a főispánt értesítsék s őt az elnöki szék elfoglalására meghívják.

Rövid szünet után Kubinyi Géza főispán a terembe lépett s perczekig tartó ünneplésben volt része. Az elnöknő rövid, szívből jövő szavakkal köszöntötte s átadta neki az elnöki széket.

Kubinyi Géza elnök a tőle megszokott hévvel következő tartalmu beszédet mondott:

„Mindenekelőtt őszinte, meleg köszönetet mond a bizalomért és megtiszteltetésért. Mint a közpályán működő egyén az egyenletes munka-beosztásnak híve s nem szereti látni azt, hogy egyes kiválasztott egyének töltsenek be minden vezető állást és tisztséget. Ezért idegenkedett sokáig attól, hogy elfogadja e diszes hely tisztségét, de elnök-társa iránt érzett mély tisztelete s az egyesület céljainak nemessége kötelességvé tették, hogy az emberfeletti munkája dacára, magára vállalja a Fehérkereszt-Egyesület vezetését és programot nem ad, mert az egye-

Hősök temetőjében járok. Sir, sir mellett. Egyiken másikon koszoru, hervadt virág... Szomorú látvány!... Lélekemelő látvány!... Halavány, holdas est van. Az ég mintegy óriási sírbolt borult a tájra. Rajta feliratként millió csillag ég. Mindenik hallhatatlanságról, örök életről beszél... A hősök álmodnak. Vajon miről? Hősi tettekről, dicső győzelmekről, diadalmas, boldog Magyarországról... Csendesen, hogy meg ne zavarjam... A távolból estharangszó hallatszik... A lelkem megint imába kezd, a könnyem megint kicsordol... Ez a hely szent!... Csitt... csendesen...

A kórházban fekszem. Láz gyötör... Ki-kibámulok a nyitott ablakon s nézem szótlan, hogy jó az alkony, — lomhán, feketén az este... És a csend beszélni kezd: Elmondja, hogy messze valahol millió szem merül az éjbe, néhez sóhajok szállanak erre felé. Elmondja, hogy messze valahol ilyenkor mindig temetni szoktunk s ágyuk harangoznak hozzá és a gránát dalol halotti éneket. Elmondja, hogy messze valahol az éjjel nem a nyugalom, inkább a halál. Elmondja, hogy messze valahol mennyi kis világ omlik össze, mennyi dal nemul el talán épen ebben a perczen is. Elmondja, hogy messze valahol sok kemény, bátor lélek, ilyenkor könnyben, hogy haza téved... — Ki-kibámulok a nyitott ablakon s nézem szótlan, hogy jó az alkony, — lomhán, feketén az este...

Doktor Dezső, volt katona-lelkész.

MÁJUS 18-ÁN

jótekonyczélú cabaré

AZ „APOLLÓ“-ban!

sületnek meg van a követendő célja és rendeltetése. Beszél a gyermeknevelés elveiről s ezzel principiuma gyanánt odaszögezi, hogy a háboru után a gyermekekből *embereket* kell nevelni. Feladatául ismeri, hogy az egyesület súlyos anyagi helyzetét javítsa s jövőjét szilárdan megalapozza. Ehhez a nehéz munkához érez önmagában erőt és ennek buzgó teljesítésére tünepléses fogadalmat tesz. Maga és felesége nevében *egyezer koronás alapítvánnyal* gyarapítja az egyesület tőkét, melyet még ebben az esztendőben az egyesület rendelkezésére bocsát.

Viharos éljenzés követte az elnök szavait, akinek további indítványára az egyesület titkárává Gál István vármegyei aljegyzőt választották meg, aki eddig is vezette az egyesület adminisztratív ügyeit, mióta Komáromy István Rimaszombatból eltávozott.

A titkár megköszönve a bizalmat, felolvassa Komáromy István meghatóan érzéses bucsulevelét, melyet az egyesület jegyzőkönyvébe iktat s Komáromy Istvánt érdemeinek jegyzőkönyvi megörökítése mellett az egyesület igazgatóságába bevélasztja.

Ezután a közgyűlés tájékoztatása végett a titkár bemutatta a betegsége miatt távollévő igazgató helyett az 1915. év zárszámadását s az 1916. év költségvetését. E szerint az egyesület vagyona 73559 korona 20 fillér értéket képvisel s a múlt év 3531 korona 65 fillér pénzmaradvánnyal záródott. Az ez évi költségvetés 26932 korona 10 fillérben van megállapítva.

Ezután az elnök indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy május elsején a nyomorék hadiárvák javára gyűjtést rendez a vármegye minden helyén s hogy a háboru ezen szerencsétlen áldozatai ügyét szeretettel veszi gondjaiba.

Ezután az ülés véget ért.

Özv. Kern Adoltné és Baksay Dezsőné al-elnökök táviratilag üdvözölték az új elnököt és titkárt.

A közművelődési egyesület választmányi gyűlése.

A gömörvármegyei magyar közművelődési egyesület választmánya e hó 15-én tartotta meg szokott gyűlését Fáy Gyula elnöklete alatt. E gyűlésnek képezte feladatát az egyesület közgyűlésének előkészítése.

Mindjárt a gyűlés elején jelentette be az elnök, hogy egy régebbi megbízásának még most sem tehetett eleget. A közművelődési egyesület ugyanis még az 1914. évi közgyűléséből küldött ki egy bizottságot, melynek az lett volna a feladata, hogy az egyesület megnövekedett anyagi erejének megfelelő szélesebb körű munkaprogrammot dolgozzon ki. A csakhamar kitört háboru azonban más irányba vette igénybe a közérdeklődést s ilyen körülmények között nem tartotta célhoz vezetőnek a bizottság összehívását. Várnunk kell tehát, míg a rendes viszonyok beállanak. Azért kéri a bizottság mandátumának a meghosszabbítását.

Ezután Váry János titkár olvasta fel a közgyűlés elé terjesztendő évi jelentést, a melyet a választmány nagy érdeklődéssel hallgatott meg.

A jelentés kiemelkedő pontját képezte az elnökség ama megkeresése, amelyet vármegyénk alispánjához intézett a gyermekvédelem érdekében.

Nagy meglepődést keltett a jelenlévő alispán azon kijelentése, hogy ez ügyet annyira fontosnak tartja, hogy már előre jelezheti, hogy a legnagyobb örömmel és odaadással fog a megkeresésnek eleget tenni.

Az évi jelentés még egy nagyfontosságú, de általános érdekű ügyről emlékezik meg.

Az annyira elszaporodott mozivállalatok ügye az, amelyre az elnökség a belügyi kormány figyelmét felhívta s kérte ezeknek a rendszabályozását.

Nagy érdeklődést keltett az elnökség ama bejelentése is, hogy a gróf Andrássy Dénes hagyatékának ügye már végleges rendezést nyert. A nemes gróf nevét viselő alapítvány összege e szerint tesz 211262 kor. és 80 fillért.

Több átirat és megkeresés elintézése után megállapította még a választmány az 1916. évre szóló költségelérányzatot, amelyben gondosko-

dott az egyesület által fentartott 10 óvoda és 4 gyermekmenhely ellátásáról s egyúttal javasolta a közgyűlésnek, hogy Dénes községben is szervezzen e nyáron egyelőre egy ideiglenes menhelyet. A múlt évben ezen intézményekre az egyesület összes jövedelmének 66%-át fordította.

A költségvetés összegét ez évre 20934 kor. 84 fillérben állapította meg a választmány.

A rimaróhi óvoda államosításának az ügyét is rendezte a gyűlés.

Kimondta ugyanis, hogy az óvoda épület felépítését magára vállalja az egyesület, miután csakis ezen fordult meg az ügy megoldása. — Remélhetőleg a közgyűlés elfogadja majd a választmány ez iránti előterjesztését.

Sok más fontos ügy elintézése után a közgyűlés idejét a választmány május 8-ára tűzte ki, amivel azután a gyűlés az elnök élénk éltetésével véget ért.

Üzenet egy asszonytól, sok asszonynak.

Egy szeszélyes áprilisi nap csalogka, napsugaras délelőttje, engem is a városba csalt.

Az utca hangos volt, vidám volt és népes. Szokatlanul népes. Bántóan hangos s szinte ijesztően vidám. E kisvárosban eddig szokatlan s új idegenszerű zaj, hangosság meglepett, — nem tagadom, kicsit kellemetlenül. A lélektani okait kutattam e — csak a háboru óta változott helyzetnek — s elszomorodtam és megdöbbentem.

Hisz e mai nagy világháboru igaz, hogy nagy változásokat, nagy eltolódásokat teremtett, de ezek a jelenségek azzal nem állnak összefüggésben s csak a szívesen hangoztatott „modern” felfogás korcsajátásai.

Azok, akik a lelkükkel látnak, a szívükkel minden szépet, jót s igazat szeretnek és gondolkodnak, találgatni próbálják e terde, a mai nehéz, komoly idők hangulatához sehogyan hozzá nem illő képet.

Hisz szép s igazán jó is, hogy a kisváros is ma a nagy átalakulások korát éri. De ne itt kezdjük. Asszonyaim, igazán ne itt kezdjük. Ne éppen s csak egyedül és kizárólagosan a nagyvárosok ma eléggé ostorozott léhaságán kezdjük kulturát vagy mondjuk divatot csinálni ma, a világháboru vérzivataros napjaiban. A melynek nyomasztó sulya, sok sok szenvedése a gondolkozni tudó s e súlyos nagy időket átérző lelkekre, mint egy sötét felleg úgy is ráborult. S amely annyi sok szép tavaszi reménységet temetett sirba, oly sok anyai s hitvesi szívet tört össze s oly sok ártatlan kicsi gyermeket juttatott árvaságra... Oly sok sok derék családra hozta el a lemondások és nélkülözések nehéz napjait, súlyos megpróbáltatásait.

Ilyen időkben, amikor a családfentartók beleöszülnek gondjaikba, hogy miként szerezhessek meg azt a többletet, amely az itthon folytatott harchoz, a megélhetéshez szükséges, akkor amikor Németország asszonyai kimondják azt, hogy a háborut csak az az ország nyerheti meg, amelyben az otthonmaradottak csüggedést nem ismerve küzdenek a gazdaságban s a takarékoságban, akkor a hatalmas szövetség *magyar asszonyai, minden eddigi józanságukat sárba tiporva, tobzódnak a legújabb divat utvesztőjében.*

Szinte hihetetlen! Hogy ma, amelynél még súlyosabb, nehéz idők évezredek óta nem voltak, ma szükséges a magyar asszonyokhoz felhívást intézni; okos, józan, előkelő asszonyoknak s férfiaknak, hogy ezzel is észre térjenek s ha már a súlyos időket át nem érzik, legalább hazafias kötelességből *ma új divatot ne teremtsenek*, amely sem a mai súlyos időkhez nem illik, de *nemzetgazdaságilag valóságos bűn.*

Ma, amikor minden férfi, aki nem vérrel szolgálja hazáját, minden idegszálának megfeszítésével háromszoros, sőt sok tízszeres munkát végez, akkor amikor a serdülő gyermekektől is megkivánják a közmunkát, akkor Magyarország asszonyai és leányai, — igazán leírni is fájó — rá érnek a „divattal”, sőt sokan egyedül és kizárólagosan *ma*, azzal foglalkozni. Szomorú, igazán szomorú! Ez is bizonyosága annak, hogy *mennyire messze vagyunk még az igazi műveltségtől, a lelki intelligenciától?!*

Ma, amikor minden egyes embernek, mint a

nagy nemzeti egység egy parányának minden erejével egybeműködően kell dolgoznia s minden erejét a végsőig feszítenie, hogy e világfelforgató nagy küzdelemből győztesként kerüljünk ki, amikor a nemzeti munkában, miránk anyákra, feleségekre, asszonyokra oly súlyos, de nemes, nagy hivatás hárult; mikor minden munkánkra, de különösen eszünkre, a munkás két kezünkre szüksége lenne, akkor mi magyar asszonyok — itt tisztelet legyen a kivételnek — ráértünk még a divattal foglalkozni, időnket, pénzünket *ma* erre pazarolni?!

Mig mi nyugati (?) kulturánk mellett még mindig félig keleti asszonyok maradunk, akik az uraik keserves fáradsággal szerzett keresményét nem megőrizni és értékesíteni, de csak elkölteni vagyunk képesek s önmagunk bálványozásával foglalkozunk, addig nehéz lesz Magyarországnak gazdaságilag megerősödni.

A műveltség mellé, a munkaszeretet és okos takarékoság kell, hogy legyen urrá a magyar művelt középosztály otthonában! S higgyék el derűsebb, melegebb és boldogabb is lesz akkor a családi tűzhely. S kevesebb a gondoktól időelőtt elpusztuló értékes férfiak száma.

A német asszonynak ma minden gondolata és törekvése az, hogy amely eszmékért fiai, férje küzdenek, azt ő otthon is munkájával, szorgalmával, eszével és takarékoságával szolgálja, hogy győzzünk! mondja.

Ugyan, Nagyságos Asszonyaim! Vajjon mi is szívünkre téve a kezünket s nem felelvé másnak, csak a lelkiismeretünknek, elmondhatjuk ezt mind magunkról? Vajjon állunk e mi is azon a magaslaton, hogy saját eszünk hátterbe szorítása mellett, ma letudjunk mondani mindenről?! Tudjunk nélkülözni, szenvedni és dolgozni. Dolgozni kétszeres s ha a physicumunk bírja, tízszeres erővel; mindnyájan ott, ahová jó vagy balsorsunk állított. Mindnyájan saját munka körünkben, sőt *ma* azon túl is! *Dolgozni a hazáért, családjáért; pótolni a szenvedések és betegek gyógyítása mellett a harc térer küzdő milliók munkáit.* Előkészíteni itt hon egy magasabb kultúra s egy nemzetgazdaságilag fejlettebb Ujmagyarország születését.

Hagyjuk ma a divatos és cifra rongyokat! Az máskor is, de ma kétszeres romlásunkra tör. Fogadjuk el, ha nem józanságból, de hiúságból azt a mit egyik neves írónk: *Ignotus* oly bölcsen mondott, hogy: *„maholnap már nem is lesz elegáns — elegánsnak lenni.”*

Mindig visszatetsző volt egy tulgondosan felöltöztetett asszony s mindig a kirakatbéli bábokhoz hasonlítottam, körülbelül értékre is. De ma a páváskodó fehér nép, főlháborító. Ezen megdöbbentően elszomorító is.

Ezek az asszonyok vannak e és lesznek e hivatva az Ujmagyarországnak, derék testben és lélekben *erős munkás* fiakat; művelt okos és a kötelességtudás magaslatán álló anyákat, feleségeket és gazdasszonyokat nevelni?

Mert csak akkor születhetik meg és erősödk meg egy új Magyarország, ha mi asszonyok letudtuk vonni e nagy világot felforgató élethalál-harcból a tanúságot s kitartók és következetesek tudnánk ahhoz maradni később is. Egy új, jobb életet kezdve, kevesebbet élve a külsőségnek, a látszatnak, az üres hiúságnak, többet az igazi önművelésnek, kötelességnek, hivatásunknak; gyermekeinket is ilyen szellemben s *munkára* neveljük, erős, a mainál erősebb erkölcsi alapot adva nekik.

E sok megpróbáltatás, e nehéz, súlyos idők végig küzdése, kell hogy megérlelje bennünk már az átalakulást, a mindenképpen való megújodást.

Szakítsunk sok mindenben a régi czopffel. Az egykétől le a divatig. Lássuk be már egyszer azt, *hogy nem muszáj* mindnyájunknak lépést tartani azokkal, a kiket szerencsésebb helyzetük — habár máskülömben velünk egy nívón állók is — előnkbe helyezett. Tudjunk ma lemondani nemcsak a fehér kalácsról, vajjas kenyérről, melyre kényszerítve vagyunk, *de tudjunk nem kényszerűségről, de okosságból lemondani az új ruháról, a prémekről s a divatos új és mérgező cipőkről.*

Fordítsuk, ha van, szabad időnket a háztartásra, az eddig annyira lebecsült gazdasszonykodásra. Amely mindig művészet volt, de oly nagy jelentősége ennek, okos és ügyes vezetése sohasem volt annyira fontos és kívánatos, mint ma

Akkor talán más véleménye lesz a férfiaknak rólunk, mint az, amit nem rég hallottam, de amely jellemző ránk: „Sok jó asszony van, sok eszes és művelt asszony is van, de okos asszony nagyon kevés.

Asszonyaim! Éljük okosabban. A létünkért folyó élet-halál harchoz alkalmazkodó nagyobb szerénységgel, több kötelességtudással.

A...g.

A tengeri harc.

(H. G.) A szárazföldi hadseregek harcaiban nem különálló fegyvernemek küzdenek, hanem az összes fegyvernemből összeállított egységek. A gyaloghadosztály például nemcsak gyalogságból áll, hanem tüzérséggel, lovassággal, vonattal, egészségügyi és élelmezési intézetekkel van ellátva.

Kisebb vállalatokat végezhet maga a gyalogság vagy a lovasság is, nagyobb szabásu hadműveletek azonban csak az összes fegyvernemek és intézetek összefogása mellett lehetséges.

Ugyanígy vagyunk a tengeri háborúban is. Egyes torpedónaszádok vagy czirkálók végezhetnek ugyan önálló, kisebb vállalkozásokat, mint például partok bombázását, hajók elsüllyesztését, de magára a tengeri harcra nem képesek. A tengeren az összes fajtájú hajóegységeket szoros kötelékben kell összevonni, hogy önálló tengeri hadműveleteket kezdhessünk. Az így összeállított köteléket nevezzük hajórajnak.

A hajórajban a főerő — épügy, mint a szárazföldi hadseregben a gyalogság és tüzérségben — a csatahajókban van. Ezek végzik a tulajdonképeni harcot és pedig hatalmas tüzérségükkel. — Védelemre el vannak látva torpedókkal, gyorstüzelő ágyúkkal, fényszórókkal, de nagy a testük s ennek következtében lombozabb mozgásuk folytán a fürge, alattomos torpedónaszádok, tengeralattjárók támadásait sikeresen nem képesek visszaverni, különösen ha az apró szörnyetegek csoportosan minden oldalról támadnak. Akárcsak a hatalmas szarvas, melyet a fürge kopók serege ledönt a lábáról.

A három-négy csatahajóból álló hajórajhoz tehát be kell osztani több torpedóvadász vagy torpedónaszádbomboló járművet. Ezek feladata megvédeni a hajóóriásokat az apró kis támadók ellen. A csatahajók körül széles körívben száguldva kutatják át a hullámokat, hogy távolartsák azoktól a veszedelmet s a támadó ellenséges naszádotok elűzzék.

Ez a hajóraj védelmi eszköze. Természetesen ez még a tengeri harcra nem elegendő, hiszen nemcsak védeni, támadni is akarunk. A támadás előfeltétele pedig az, hogy az ellenségtől, annak hollétéről, erejéről, mozdulatairól tájékozást szerezzünk, híreket kapjunk. Ezt a feladatot szárazföldön a lovasság és a repülő, a tengeren a czirkálók és a hidroplánok látják el.

A czirkálók hatalmas, harcra is képesített egységek, melyek messze, előre a csatahajóktól — a tengeri hadsereg zömétől — kutatnak, szimatolnak az ellenség után s ha azt megtalálták, folyton követik, a sarkában vannak, ha kell, támadással megállítják, fejlődésre, harcra kényszerítik, hogy a saját csatahajóiknak legyen idejük a beékezésre és alkalmuk a kedvező harcbeállításra.

Ha tulerős ellenséget találnak, mely talán a saját hajórajt fenyegeti, azt feltartóztatják s miután a saját hajóraj elmenekült, gyors járatuknál fogva követik azt. Ugyiszintén az ő feladatuk a harc után a menekülő ellenséget üldözni.

Ha a harc már a saját és az ellenséges hajóraj között kifejlődött, a czirkálók abban szintén részt vesznek, a mennyiben nagy gyorsaságuknál fogva az ellenség hátába, oldalába igyekeznek kerülni.

Egy hajórajba két vagy több czirkáló van beosztva.

A hidroplánok feladata tisztán a hirszerzés, esetleg bombavetés. Ez azonban az erősen páncélozott ellenséges csatahajók ellen nagy eredménynyel nem kecsegtet.

A csatahajókból, torpedónaszádokból és czirkálókból álló hajóraj már egyesíti magában az elmondottak szerint mindazt, mi a tengeri harcra szükséges. Mindazonáltal a hajórajt ki szokják egészíteni torpedónaszádok egész rajával, melyeknek célja torpedókkal harcoló

ellenséges hajókat fenékebe furni, szállító hajóit elsüllyeszteni. — Ezek az apró szörnyetegek a csatahajók hatalmas testének védelme alatt haladnak, hogy kellő pillanatban előretörve váratlanul támadjanak. Azt lehet mondani, hogy a tengeri harcban a rohamot hajtják végre.

Az így összeállított hajóraj képes ugy támadó, mint védő hadműveletekre, de csak a saját partok közelében, ahol valamelyik közeli kikötőben pótolhatja az elfogyasztott lőszert, szenet, olajat, élelmet, ahová a sebesülteket kihajóztatja, a megsérült hajókat bevontathatja. Amint azonban távolabb eső vizekre indul, ott hadműveletekre csak akkor lesz képes, ha vonattal, intézetekkel is el van látva. A vonathoz tartoznak a lőszert, élelmet, szenet, olajat vivő szállítóhajók, az intézetekhez a kórházhajók és az ugynevezett anyahajók vagy arzenálhajók, valamint vontató járművek.

Az anya vagy arzenálhajók a kisebb járműveket képesek a darukkal fedélzetükre venni és legalább is annyira kijavítani, hogy azok a vizen tarthassák magukat. A vontató hajók feladata pedig a megsérült nagyobb hadihajókat a harc színteréről elvontatni, esetleg azok legényességét felvenni stb. Természetesen a vonatot és intézeteket alkotó hajók a küzdő hajórajt csak nagyobb távolságra követik s azzal csak drótnélküli táviróval vannak összekötve. Amint harcra kerül a sor, a kórházhajók és az anyahajók, valamint a vontató gőzösök felzárkóznak a harctérhez közel, hogy szükség esetén azonnal kéznél legyenek. A szállítóhajók viszont harcban kissé visszamaradnak, hogy jobban biztonságban legyenek.

A vonat- és intézethajók közvetlen védelmére ezekhez néhány torpedónaszád van beosztva.

A hajóraj képe menetben tehát a következő: Elöl haladnak a czirkálók, mögöttük pár tengeri mértföldnyire a csatahajók egymás mögött vagy egymás mellett, körülöttük ide-oda czirkáló torpedónaszádbomboló, közöttük védve az apró torpedónaszádok.

Messzebb hátul a szállító- és kórházhajók, anyahajók jobbról balról torpedónaszádoktól kísérvé.

A hajóraj parancsnoka valamelyik csatahajón van, honnan drótnélküli táviró útján vezeti az egész hajórajt. Viszont az egy csoportba tartozó, egymáshoz közelebb levő járművek, torpedónaszádok zászlójelekkel, éjszaka rakettákkal, syrene-jelekkel közlednek egymással.

Ellenség közelében teljesen eloltott lámpákkal mély csendben halad az egész hajóraj s a fényszórók tüzszemei csak akkor gyulladnak ki, ha az elöl levő czirkálók drótnélküli távirója ellenséget jelez, vagy ellenséges torpedónaszádok jelenléte állapítatik meg.

Teljesen egybeforrva, a legfelsőbb parancsnoktól a legutolsó fűtőig egytorma veszélynek kitéve, a hajóraj egy testet, egy lelket alkot.

„A Gyűjtő” a rimaszombati képkiallításról.

A Szent György-Czéh rimaszombati tagjai által rendezett és páratlanul sikeres képkiallításról az egyesület képes folyóirata, mely ma a legnívósabb művészi orgánum, legutóbbi számában így ír:

„Kiallításunk Rimaszombatan. A Szent György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyűjtők Egyesülete rimaszombati tagjai folyó évi márczius 25 én és 26 án képkiallítást rendeztek a rimaszombati vármegyeháza termében. A kiállítás anyaga főképpen a két Tichy testvér: Gyula és Kálmán műveiből került ki, aminek helyi indokolást adott, hogy e két rosznyói művész művészete gömörmegyei földben gyökeredzik. A kiállítás élén, mely iránt ugy Rimaszombaton, mint a környéken igen nagy érdeklődés nyílt vánult meg, Lukács Géza gömörmegyei alispán ur neje állott, ő buzgólkodott a jótékony cél érdekében is, amennyiben a kiállítás tiszta védelme a vak katonák alapja javára fordított, e célra több mint 400 K. gyűlt össze, ez a szép eredmény mutatja, mily agilitással munkálkodtak a rendezők.

Mindkét nap séta-hangverseny is volt a vármegyeházán, amelyet teljesen megtöltött az előkelő látogató közönség. Számosan érdeklődtek Egyesületünk kulturális törekvései iránt is és készséggel jelentették ki egyesületünkhöz való

csatlakozásukat. Így egyesületünk rimaszombati tagjainak száma hamarosan tizenötökre szaporodott. A rimaszombati névsor most már a következő: Fekete Tibor dr., Gál István, Hegyessy Istvánné, Heinrich Jenőné, Institoris Endre dr., Kármán Katinka, Kerekes Ara, Lukács Géza, Lukács Margit, Máthé Jenőné, Meskó Barna, Molnár Gizuka, Szelezky Árpádné, Vajda Klára, Wallentinyi Dezsőné.

A kiállítás lelkes szervezője Gál István tagtársunk, vármegyei aljegyző és lapszerkesztő volt, aki példás buzgalommal és hozzáértéssel bonyolította le az összes ügyeket. Ő szerkesztette a csinos kiállítású illusztrált katalógust, melybe hangulatos méltatást írt a Tichy-testvérek művészetéről. Kivüle lelkes buzgalommal működtek a kiállítás sikere érdekében Lukács Géza, Kerekes Ara, Molnár Gizuka, Meskó Barna, de szívéen viselte a kiállítás ügyét valamennyi tagtársunk.

Egyáltalában az egész tevékenység mintaképe volt annak, mint lehet, ha nem is nagy terjedelmű, de művészileg teljes igényű kiállításokkal a vidék kulturális érdeklődését felkelteni s a művészet ügyét szolgáljni. Nem kételkedünk benne, hogy többi vidéki városaink is követik a rimaszombati mintát, amely tekintében természetesen készséggel szolgálunk tovább felvilágosításokkal és utbaigazításokkal. Hiszen hála Istennek az egész ország majdnem minden városában van egy-két lelkes és megbízható emberünk. Ha ezek az urak egy kicsit ambicionálnák, hasonló módon szép szolgálatot tehetnek a kultura ügyének. Lehetséges ez most a háboru sulyos idejében is, de még inkább nyílik rá tér a békés idők helyreállításával. Rimaszombati tagjainknak mindenesetre hálás köszönet a kezdeményezésért.”

A 80-ik gy.-ezred művészestéle.

Csunya, hideg eső volt vasárnap este, másnap arról beszélt a recsegő telefonom, hogy Dobsinán hó esett, a Tompa-tér vidám zöldjére ráborult az eső nedves fátyola s a vármegyeháza kivilágított nagytermének ablakai ugy kacagtak bele a zord estébe, mintha Carneval bolondos hetében járnánk s nem virágvasárnap lenne... a sötétemlékü, gyászt parancsoló nagyhét kezdőnapja...

Esernyő alatt siettek az emberek az impozáns megyeháza felé, ahol ez este meleg hajlékot talált a művészet, a jótékonyágért talpra állt művészet.

A nagyteremben díszes és előkelő közönség gyűlt egybe. Ott volt Rimaszombati város kultúrta-sadalma s a klasszikus zene örökalkotásai nyomán felzuduló tapsok a város közönségének örvendetesen fejlett zenei intelligenciájáról beszéltek.

A polgári társadalom élén Kubinyi Géza főispánt és Lukács Gézané alispánét láttuk ott, akiket nemcsak a vármegyei tisztviselői kar vett körül, hanem a város egyéb számottévvő egyéniségei is.

A katonák élén Nachwatel ezredes volt jelen, aki a helyi társaságban oly hamar kedvelt egyéniséggé vált nejjével együtt, tekintettel arra, hogy a hangversenyt a 80 ik gyalogezred rendezte, mint kedves házigazda szerepelt.

A műsor első számaként Fridrich karmester dirigálása alatt az osztrák, magyar és német Himnuszt játszották, majd Kienzlnek a „Bibliás ember” című operájából a Magdaléna áriáját s a gyermekjelenetet játszotta el az ezred zenekara. A szigoruan vett zenei kritika nézőpontjából véve a dolgot, ugy a karmester, mint a zenekar tökéletes munkát végzett. A legteljesebb és kidolgozottan művészi harmóniával ömlöttek egymás után az áriák s a fuvó hangszernek nyers anyagát játszó légységura finomította az előadás-mód kitünősége.

A második számként Kolbay Sárika ült a zongorához s Hajek (önkéntes) operaénekes számaihoz adott szépen simuló kíséretet. Hajek először Kidbachnak: Im Lenz című dalát énekelte el, azután Tarnaynak ismert „Liliomszál”-át, az utóbbit kedvesen, hibás magyar kiejtéssel. A hangja szépen és erősen csengő tenor, amelyet nem annyira a nagyterjedelme tesz becsesté, hanem az az uralkodó készség, amellyel hangja az akkordok változatosságait legyőzni és művé-

szívét kidolgozni képes. *Kolbay* Sárka ugy is, mint jelenség igen szép volt, de zongorakíséretének műnanszirozott volta is megérdemelte azt a sok felzúgó tapsot, amely ugy ezen szám után, mint az est folyamán később kapott.

Schulz Taddeus ur érzéses és kicsiszolt tehetséggel előadott hegedűszólóját *Lengyel* József segédorvos kísérte diszkrét finomsággal a zongorán.

Ezután műsoron kívül *Kolbay* Ildikó énekelte három egyszerű szövegű, de változatosan megzenésített kis dalt *Kolbay* Sárka zongorakísérete mellett. — *Kolbay* Ildikó fejlett művészi érzéssel kezeli hangját, amely finoman hajlékony s a szorgalmas iskolázást mutatja. A fiatal hangoknak rendszerint jellemző érdessége és merevsége nincs már az orchesterében, de az öntudatos fejlesztés igen szép példáját tárja elénk.

Az ezred zenekara Braga: Angyalok dala és Lavotta: Magyar Szerenád című darabokat játszotta erőteljesen és kifogástalanul.

Utána szünet volt, amely alatt az *Imre* Sándor által felállított büffét kereste fel a közönség.

A műsor második része sem maradt az első mögött. Bach Gounod: Meditációját játszotta a katonazene s utána *Hajek* operaénekes a *Toscá*-ból egy részletet s Tosti: Vorrei morire című hatalmas alkotást énekelte le drámai erővel és hangjának biztos tudatával. *Kolbay* Sárka zongorakísérete maga művészi élvezet volt...

Schulz hegedűszólóját ismét dr. *Lengyel* kísérte zongorán. A hegedűművész nemcsak virtuóz kézzel játszik, hanem finom ízléssel is és sok helyen, kedves megérzéssel...

A „Tunnhäuser“ opera egy ismert részletének precíz előadásával fejezte be a katonazene a sikertült és magas nivóju estét, amely bizonyára szép eredményt fog felmutatni az elesett katonák özvegyei és árvái javára.

Rimaszombat r. t. város Polgármesterétől.

Hirdetmény.

2767—1916. sz. — Főispán ur ó méltósága folyó évi április hó 25 ikére — d. e. 10 órakor a vármegyeház nagytermében — értekezletre hívta Rimaszombat város hazafias közönségét!

Az értekezlet tárgya a *IV. hadikölcsön* teljes sikerre vezetésének a biztosítására vonatkozó módok megbeszélése lesz.

Nem kétlem, hogy átérzi mindenki ez aktívának a Haza szent ügye titáni védelmében elfoglalt rendkívül fontos szerepét.

Mi, kik messze az évek óta szüntelenül döngő ágyuk és ropogó puskák tüzkörétől élvezzük a bölcs kormányzat teremtette belső jogrend áldásait, nem feledhetjük egy percze sem, hogy a háboruban mindnyájan benne vagyunk, s így minden szó, melyet a háborúval kapcsolatban hozzánk intéznek a háború gazdasági részének vezérei, egy-egy vezényszó, melyre sorakozni kell mindnyájunknak s a reánk ruházott feladat sikeres megoldására vállalkozunk kell.

Erre készlet mindenkinek saját Énje, hazafiasága s a polgári becsület. Mindenek felett pedig az okosság, mert aki buzdítani fog a hadikölcsön jegyzésre, a felbuzdult áldani fogja. Aki maga jegyez, vagyonát gyarapítja.

Rimaszombat város hazafias közönsége fel van ruházva mindezen tulajdonságokkal s tudom, hogy hívás nélkül is sorakozik ott, hová a hazafias kötelesség odaállítja.

Erről biznyságot tenni jöjjön el mindenki a folyó hó 25-iki értekezletre, kire a hadikölcsön jegyzés sikere körül vagyoni helyzete vagy társadalmi állása révén hazafias feladat vár. Közhivatalnokok, pénzügyi igazgatósági tagok és tisztviselők, lelkészek, tanítók, gazdák, kereskedelmi és ipartestületi előjárók, kereskedők és iparosok megjelenésükkel fogják bizonyítani, hogy a haza szent ügye iránti lelkesedés — élesztve a végleges győzelem megnyugtató hitével — ma nagyobb lánggal lobog, mint valaha.

Rimaszombat, 1916. évi április hó 19-én.

Dr. Kovács, polgármester.

Hirek és vegyesek.

Húsvét — háború. Ez a két dolog valamiképpen olyan ellentétben áll egymással, hogy nehezen tudja a kettőt együtt bevenni a hívő lélek. Húsvét ugyanis a világot megváltó szeretetnek legfőbb, legmagasztosabb ünnepe, a mikor az ellenségek nyomása alatti véres szenvedés az önfeláldozás legmagasabb fokára emelkedik. Utánzóit, követői vannak a Mesternek, de nem éri őt ebben egyik sem utól, csak a nyomdokain igyekszik járni. A háború pedig az ellenség elpusztítására, minél több vérontásra törekszik és még nem is nézi, hogy bűnös-e az, vagy ártatlan, a ki elpusztul. Pusztítja azért, mert az utjába esik és nincs ideje vizsgálni: kívül van dolga? A háború bizony a romboló elemek föltökérése a civilizált világban s alapjában véve annyira nem emberies, mint a hegyről leguruló szikla vagy hógörgeteg, a mely szétzúzza az utba eső kisedet kunyhót, az erdő fáit és letiporja a virágokat.

De ha már majdnem két év óta benne vagyunk, találjunk valamit pontot, a melyen a két ellentét megállhat valahogy egy lélekben, a nélkül, hogy a lelket lerombolná.

Ilyen pont is van. A hős katona halálmegvetése és önfeláldozása, a mellyel beleveti magát a megváltozhatatlan dülő forgatagba és kész magát áldozatul adni odahaza maradt honfiainak, a gyöngébbeknek védelmére. Teszi pedig ezt anélkül, hogy az ellenséget gyűlölné, vagy több kárt akarna neki okozni, mint a mennyit a háború szükségszerűleg magával hoz.

Ilyen magaslati ponton álló hőseink nekünk is vannak nagy számmal, a kik a háború dűlése közt is méltók igyekeznek maradni a húsvéti nagy emlékek szerető, önfeláldozó szelleméhez. Ezek méltók is nemzetünk örök hálójára.

Boldog húsvéti ünnepeket kívánunk lapunk összes előfizetőinek és munkatársainak!

„A GÖMÖR-KISHONT“

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Személyi hírek. *Kubinyi* Géza főispán az elmúlt hét hétfőjén Budapestre utazott s onnan nagypénteken tért vissza. — *Lukács* Géza alispán e hét első napjaiban a fővárosban tartózkodott.

Nagyheti szertartások. Virágvasárnapon kezdődik a nagyhét, a mely különösen a Megváltó kinszenvedésének emlékeztetere szentelt idő. A kath. templomban már virágvasárnapon éneklék a passiót, vagyis Krisztus kinszenvedésének leírását az evangélium szavaival. Ebben a szép vallásos énekben; a melyet Nagypénteken megismételnek más evangélista szerint; valódi művészi erők kellemes hangja gyönyörködtette a hívő közönséget. Elsősorban *Kolbay* Sándorné urnő és *leányai* Sárka és Ildi, továbbá *Majthán* Mariska, *Juraskó* Aranka és *Gabi*, *Rábely* Kata és *Éta*, *Zsuffa* Rózszi. Az urak közül *Váry* János karvezető, *Jaross* György, *Ifj. Rábely* Miklós, *Cservenka* Béla és *Fehér* István vettek részt. Különösen emelte még a művészi nivót *Gajek* András pozeni operaénekes, a ki mint a 80 ik gyalogezred katonája nálunk tartózkodik s nagypénteken énekel. Szerdán és csütörtökön délután *Jeremiás* sirmait énekeltek *Úthy* Antal, *Ifj. Rábely* Miklós, *Cservenka* Béla, pénteken *Kolbay* Sándorné, *Gajek* András és *Rábely* Kata. A pénteki éneket nagyon sokan hallgatták s a művészi momentumokat magasan emelték a közbeeső karénekek, amelyek körül a szereplőkön kívül *Váry* János jeles karvezető is sokat buzgólkodott.

A református és evangélikus templomokban is igen sokan jártak a hívők Nagypénteken és Húsvét vasárnapján, lelki épülést meritve az ünnepi szent beszédekből.

Egyházi ülés. A rimaszombati ref. egyháztanács folyó hó 16-án tartott ülésében napirend előtt pálóczi *Czinke* István meleg szavakkal üdvözölte kövecsesi *Lukács* Géza tanácsagot a családját ért öröm alkalmából, melyet az ünnepelt meghatottan köszönt meg. — Az április hó 26-án Pelsőczön tartandó egyházmegyei közgyűlésre képviselőül *Bodor* István és *Szakall* Vincze tanácsagok küldettek ki. Az

orosok által megrongált mezőlaborezi templom költségeire hivei sorában a gyűjtést megindítja s ahhoz az egyház pénztára is nagyobb összeggel hozzájárul. Az üresedésben lévő tanácsagok helyeinek betöltése céljából a választó közgyűlés határidejéül *junius hó 18-ika* állapotattott meg. Intézkedés történt, hogy az első lelkész lakásának földszinti helyiségeibe a vízvezeték bekapcsolassék. Az egyházi részére az 1916. évre háborús segély címén 100 koronát szavazott meg az egyháztanács; végül elhatározta, hogy a *IV. hadikölcsönre* 12000 koronát jegyez, annak foganatosításával az elnökséget bízta meg.

Tilos a húsvéti öntözés. Városunk rendőrkapitánya a húsvét hétfőjén szokásos öntözöködést közegészségügyi okokból betiltotta. A tilalom ellen vétőket, illetve szülőket meg fogják büntetni.

Értekezletek a hadikölcsön ügyében. *Kubinyi* Géza főispán, a ki a negyedik hadikölcsön propagandáját nagy lelkesedéssel intézi, a következő héten több helyen rendez e hó 25-én délelőtt 10 órakor *Rimaszombatban*, a vármegyeháza nagytermében lesz az első értekezlet, ugyanaznap délután 2 órakor *Tornalján* tartja a főispán a másodikat. Szerdán, e hó 26-án délután fél 3 órakor *Putnokon*, vasárnap, e hó 30-án délelőtt 9 órakor *Pelsőczön*, délután 2 órakor pedig *Rozsnyón* lesz értekezlet.

Esküvő. *Szepessy* Árpád, rozsnyói m. kir. csendőrfőhadnagy, aki mint csendőrszázados *Rimaszombatban* teljesített szolgálatot s aki a rimaszombati csendőrszárnyparancsnokság ügyeit a parancsnok távollétében ellátni szokta, e hó 20-án, csütörtökön tartotta esküvőjét *Rozsnyón* *Kiss* Sárkával, *Kiss* Károly megyebizottsági tag leányával.

Rákóczy László naplója. Még a múlt év júniusában történt, hogy a Magyar Tudományos Akadémia kiadásra elfogadta felsővádaszi *Rákóczy* László gróf sárosi főispán egykoru, sajátkezű naplóját. (1653—1658.) A naplóhoz életrajzot és ismertetést dr. *Wallentinyi* Dezső rimaszombati főgimnáziumi tanár irt, aki nejevel együtt hosszabb időt töltött az életrajzi adatok és a szükséges jegyzetek összeállítására céljából az Országos levéltárban s a Nemzeti Muzeumban. A Magyar Tudományos Akadémia f. évi januári ülésében elfogadta a művet kiadásra *Angyal* Dávid egyetemi tanár elismerő ajánlása alapján. A tudományos munka egy része már sajtó alá került s még ebben az évben meg fog jelenni, mint a Monumenta Hungarica egy kötete.

Kitüntetés átadása. *Tomory* Géza nyug. főszolgabíró — mint annak idején megirtuk — a királytól a *Ferencz* József rend lovagkeresztjét kapta sok évi érdemtelni szolgálata elismeréséül. A kitüntetést *Kubinyi* Géza főispán e hó 30-án fogja a kitüntetett főszolgabírónak átadni.

Kubinyi László fényképe a „Társaság“-ban. A „Társaság“ legutóbbi számában leközli *Kubinyi* László hadnagy és neje sikerült fényképét. *Kubinyi* László mint huszár önkéntes szerepel e képen. Itt említjük meg, hogy *Kubinyi* László rövid itthon tartózkodás után újra kiment a harcztérre.

Katonai előléptetés. *Szombathy* Bélát, a 16. honvéd gyalogezred hadapródjelöltjét, a „Dobsina és Vidéke“ telelős szerkesztőjének fiát, az északi harcztéren április hó 1-én hadapróddá léptették elő.

Signum laudis. Dr. *Gyürky* Tibor, a 18-ik helyőrségi kórház tartalékos segédorvosa, az ellenséggel szemben tanusított vitéz és önfeláldozó magatartása elismeréséül a signum laudist kapta.

Szabadságon. Dr. *Molnár* József ügyvéd, tartalékos tüzerőrhadnagy, ki betegsége miatt került haza a harcztérről pár heti üdülésre Rimaszombatba, családjá körébe hazaérkezett.

Kitüntetés. *Komlóssy* Árpád, az osztrák postamester fia, a pécsi 19-ik honvéd gyalogezred önkéntes hadapródjelöltje a múlt hó végén a doberdói harcokban különösen kitűnt hősi magatartásával. Ezért f. hó 7-én *József főherceg* személyesen tüzte mellére az I. oszt. nagy ezüst vitézségi érmet s kegyesen beszélgetett a vitéz katonával.

Kitüntetés. *Pacsenovszky* Sámuel, a Felsőrajón lakó Pacsenovszky Sámuel földbirtokos fia, a 16. honvéd gyalogezred tartalékos hadnagya, az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásért a hadidiszitményes katonai érdemkereszt 3. osztályával lett kitüntetve.

Eskütétel. *Burgyán* Aladár, a rimaszombati államépítészeti hivatalhoz kinevezett segéd mérnök, tartalékos tüzérhadnagy a hivatalos esküt a hét folyamán *Kubinyi* Géza főispán előtt letette.

Signum laudis. Dr. *Friedmann* Ármin, a cs. és kir. 5. gyalogezred tart. segédorvosa az ellenséggel szemben kitűnő és önfeláldozó szolgálatáért legfelsőbb dicsérő elismerésben részesült.

Kis ezüst vitézségi érem. A besztercebányai 16 ik honvédgyalogezredben kis ezüst vitézségi éremet kapott vitéz magatartása elismeréséül: *Ladányi* László tizedes.

A sebesültek húsvéti ajándéka. *Fleckstein* Amália volt rozsnói polgári iskolai tanítónő, aki jelenleg a budapesti Csobáncz utczai hadikórház főápolónője, a hó 16 án 100 koronát küldött *Gál* István vármegyei aljegyző, mint a hadbavonultak családtagjait segélyző közp. bizottság pénztárnokához azon czélból, hogy az a rimaszombati vörös kereszt kórházban ápolt sebesült és beteg harcosok húsvéti ajándékára fordíttassék. Az összeget a bizottság pénztárnoka az egyesület elnökségéhez juttatta el.

A hős temetése. Mint értesülünk, *Csapó* Gyula 64 ik egri gyalogezredbeli, helybeli munkásbiztosító hivatali tisztviselő zászlós holttestét, a ki Galicziában, 1914. decemberében hősi halált halt s ott volt eltemetve, a jövő hét folyamán testvérei: *Csapó* József és Samu exhumáltatják és hazaszállítva, a rimaszombati temetőben helyezik örök nyugalomra. Az exhumálás április 26 án lesz, a temetés pedig valószínűleg a jövő vasárnapon.

Halálozás. Verebélyi *Marsó* György, nyug. m. kir. csendőrezredes, a Ferencz József rend lovagja folyó hó 16 án 67 éves korában Budapesten elhunyt. 18 án temették ugyanott. *Lovass* Árpád helybeli gyermekmenhelyi gondnok és családja is a gyászoló rokonság sorába tartozik.

A rozsnói püspök a hadiárvákról. Sipeki *Balás* Lajos v. b. t. t., rozsnói megyés püspök Hanzély Márton Nógrádvármegye árvaszéki elnökéhez a hadiárvák biztosítását kezdeményező mozgalom vezetőjéhez a következő levelet írta: „Kedves Barátom! Élvezetel olvastam hazafias lelkesültségtől ihletett felolvasásodat, amelyben Nógrádvármegye közönségének valóban megszívlelendő, komoly intelmekkel tártad fel azokat a módokat, amelyek szülővármegyéim hadiárváinak a hős apák által jól megérdemelt s a magyar társadalomhoz méltó felnevelését biztosítják. Az üdvös és gyakorlati eszmék biztonnal fogékony talajba vetődtek el a vármegyénk a „közügyért” lelkesülni tudó közönsége szívében és én hő lélekkel óhajtom, hogy Isten áldó kegyelmei az elvetett magvaknak sokszoros termését érleljék meg. Midőn még hálás köszönettel adózom meg Kedvességednek, hogy érdemes felolvasásodat nekem is megküldeni kegyes voltál, igaz nagy-rabecsülésem és szívélyes üdvözléteim nyilvánításával vagyok Rozsnóyon, 1916. április 5. *Balás* Lajos s. k., rozsnói püspök.”

Szabad az interurbán beszélgetés. Gömörvármegye az interurbán forgalom részére ismét megnyitott.

Jótekonyczélú cabaré. Rimaszombati város társadalmának egy fiatal gárdája a háborúval kapcsolatos jótekonyczélra nagyszabású és a vidéki viszonyok között igen eredeti ötletekkel tarkított kabaré előadást rendez május hó 18 án este az Apolló-mozgatótevénytársulat színpadán. A cabaré másora természetesen ma még a rendezőség titka, de annyit elárulhatunk, hogy két rendkívül kedves s a fővárosi cabaréknál a közelmúlt napokban műsoron volt tréfa kerül bemutatásra s ezeken kívül több mulatságos és komoly irodalmi magán szám tartítja a 14 pontból álló műsort. — Ugy a scenikai megrendezés, mint a műsornak összeállítása a legjobb kezekben van s kétségkívül sok meglepetés lesz majd a mozi kis színpadán,

amely ez alkalommal technikailag is pazarul fel lesz szerelve.

Rendőri hírek. Városunkban a múlt hetekben több betöréses lopás történt. Ezeket a csendőrség kiderítette városi rendőrségünk segítségével. Különös elismerés illeti ebben az ügyben *Illés* András oszgyáni őrsparancsnokot, a ki fáradságtalan buzgalommal vezette a nyomozást a mellé rendelt ügyes járőrökkel. Érdemet szerzett még *Horváth* Mihály járási őrmester a nyomozás körül. A kiderített 14 betörési eset közül 11 a városunkban, 3 pedig Rimatamásfalván történt. A tettesek *Oláh* János rimatamásfalvi cigány 25. gyalogezredbeli tizedes és *Sztanovszki* Vladimir 80 ik gyalogezredbeli szökött katona. Ezeket átadták a katonai parancsnokságnak.

Gondatlan szülők. Gömörhosszuszón 1916. február 27 én *Flander* Lajos 2 éves gyermeke egy gondatlanul a földön hagyott forró vízzel telt fazékba esett és súlyos égési sebeibe bele halt. *Flandert* és feleségét, valamint *Flander* Istvánnét, mivel a gyermeket magára hagyták, vétkes gondatlanság terheli, ennél fogva mindhármukat emberölés vétsége miatt vonták felelősségre a rimaszombati kir. törvényszék április 17 én és *Lehoczky* Márton vádbeszédére *Flander* Lajost és *Flander* Istvánnét 8 napi fogházra ítélte, *Flander* Lajosnét felmentette. Az elítéltek büntetésének végrehajtása felfüggesztetett.

Gömöri helyek a Ludovikában. A Ludovika Akadémián az 1916—1917. tanévben több államköltséges és alapítványi hely kerül betöltésre. A pályázati hirdetmény ezen helyekre vonatkozólag az elmúlt héten jelent meg a hivatalos lapban. A hirdetményben két alapítványos hely szerepel, amelyre vonatkozólag Gömör és Kishontvármegye közönsége tett javaslatot.

Főpásztori körlevél. Megjelent *Balás* Lajos rozsnói püspök f. évi V. számú főpásztori körlevele, amelyben a hadicélokra felajánlott harangok ügyében közli a vallás és közoktatási miniszter átiratát. Ugyancsak egy másik átiratot közöl az iskolai konyhakertek műveléséről. — Május első vasárnapján közös szent áldozásra buzdítja a hiveket. Római kongregációi határozatot közöl házassági ügyben. — Főlhívja a javadalmas lelkészeket, hogy 1916. július 1-én életbelépő lelkészi korpótlék igényeiket jelentsék be. — *Mindek* Viktor egyházmegyei pap elhunytáról értesíti hiveit. — Közli, hogy *Nagy* Ferencz subdiakonust, akit kíségtől Garamszécsre küldött, diakonussá szentelte.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, kik felejthetetlen egyetlen drága *Huskánk* elhunytá alkalmából akár személyes megjelenésükkel, akár írásban mély éges fájdalomukat részvétükkel egyhítenni igyekeztek, ez uton fogadják hálás köszönetünket.

Rimaszombat, 1916. április hó.

Fráter József, neje és fia.

Fürdőélet. A nagy idők sulya alatt mely lelkünkön, társadalmunk és vállalatainkon nyugszik, élet virul. A legkisebb fűszáltól a legerősebb egyedig minden némán, de fokozott erővel dolgozik jövő szellemi, gazdasági és egészségbeli jólétünk kiépítésén, jövő generációink biztos létének megalapozásán. Ennek a serény munkának leghűbb képét tükrözi vissza azon buzgalom, mellyel megyénk egy szerényen, esendben működő, de országos — sőt annak határain is túl terjedő — jóhírű gyógyfürdője, a continens Istenáldotta legerősebb jód-bróm fürdő, Csizfürdőnek vezetősége kifejti, hogy a háboru alatt is, minden nehézségek dacára megfelelhessen most különösen fontos missiójának; de másként jelzi azt a rendkívüli nagy érdeklődés is, mely a beteg társadalom részéről a fürdő iránt ez évben megnyilvánult, mintegy megismerésekép néhai nagynevű orvosprofesszorunk dr. báró *Korányi* Frigyes azon maradó szavainak, hogy „a csizi víz az emberiség 90% ának feltétlenül használ, de a többi 10% nak sem árt.” — A fürdő egyébként az idén is a rendes időszakban május 1-én nyílik meg a legjobb kilátások mellett, s dacára minden, különösen az ellátás körül felmerült nehézségeknek — hála a megyei hatóságok jóindulatának — ezen a téren sem lesz tennakadás,

mert a fő élelmiszerek és lisztszükséglet biztosítva vannak. — Az orvosi ellátás terén is örvendetes változás, hogy régi jóhírű orvosságunk *Pazar* Andor mellett egy évi sinlődés után a szerb fogságból haza szabadult nagygyógyászati hivatalos fürdőorvos dr. *Kallós* Jenő is a fürdőn állhat betegeti rendelkezésére. — A fürdő vendéglője is gazdát cserélt egy jóhírű pesti vendéglősből, ki nagyobb szakavatottsága és befektetéseivel remélhetőleg nemcsak hogy a vendégek megelégedését szolgálja, de visszavarázsolja azon szép napokat, midőn megyénk intelligenciájának a csizi fürdővendéglő kellemes találkozóhelye volt. — A folyó idény nyújtja a fürdőnek az első alkalmat arra is, hogy a háboru szenvedéseinek enyhítésében kivehesse jelentékenyebb részét, a mennyiben a m. kir. honvédelmi miniszter ur ó nagyméltósága jóindulatából egy 100 személyes honvédtiszt kórház, illetőleg üdülő telep kezd meg az idény elejével működését, mely körülmény egyben biztosítka annak is, hogy az élénkség — mely a tisztikarral együtt jár — kellemessé tegye a vendégek ott tartózkodását.

Takarékbetétek kamatozása

a Rimaszombati Takarékpénztárnál folyó hó 10-étől a befizetést követő napon kezdődik és a visszafizetést megelőző napig tart.

Az Apolló-mozi az elmúlt vasárnapon az első *Jókai* filmet mutatta be közönségünknek. A film rendkívül sikerült alkotás s igaz élvezetet nyújtott a színház közönségének. A húsvéti ünnepek alatt is szenzációs képek kerülnek vászonra.

A rendőr bántalmazója. Ez év január hó 5 én *Jolsván Kaluja* János rendőr csendre intette *Polomszky* Andrást, aki egy társával együtt ittasan és lármázva ment végig az utcán. *Polomszky* azonban nem volt inyére a hatósági figyelmeztetés, hanem szidalmazni kezdte a rendőrt, majd később megtámadta s dulakodni kezdett vele. Dulakodásban közben el akarta törni a rendőr kardját, majd midőn az bekisérte, az őrszobában egy széket fogott reá és öklével az arcába ütött. A rimaszombati kir. törvényszék április hó 7 én hatóság elleni erőszak és súlyos testi sértés vétsége miatt vonták felelősségre *Polomszkyt* s *Lehoczky* Márton kir. ügyész vádbeszédére egy havi fogházra s 20 korona pénzbüntetésre ítélte.

A gazdasági gépészek szabadságolása. A földművelésügyi miniszter folyó évi márczius hó 28 án 64.700. szám alatt kelt leiratában értesítette a vármegyék és törvényhatósági városok főispánjait, hogy a gazdasági gépészek a cséplési időre az idén is szabadságolva lesznek. A szabadságolások oly időben fogják kezdetüket venni, hogy a szabadságolt gépészeknek legyen idejük a gépjavitási munkálatokat is elvégezni. — Mivel a gazdaközönség már is türelmetlenkedik s tömegesen adatnak be kérvények és felterjesztések, amelyekben arató és cséplő gépészek szabadságolása kérelmeztetik, illetve javasoltatik, a miniszter említett rendeletében arra kéri a főispánokat, hogy eltekintve a különös méltányos és mindenkor tüzetesen indokolt esetektől, az ilyenmü felmentési kérelmek felterjesztését egyelőre mellőzzék, mert a gazdasági gépészek idejében hivatalból fognak szabadságoltatni.

Nyugtázás. A „Vöröskereszt-egyesület” céljaira újabban a következő szives adományokat vették:

Pénzbeliek: *Fleckstein* Amália Budapest 100 korona, *Széplaky* Lajosné 20 korona.

Természetben: *S* éplaky Lajosné 24 pár harisnya, 6 drb ing. *Jellinek* Bertalané 18 pár harisnya, 34 drb zsebkendő. — Hálás köszönettel nyugtázza az elnökség.

CSARNOK.

Tekintsetek hittel a feltámadásra!

Fekete felhőnél komorabb az élet.
Borúsabb a lelkünk, zordabb mint valaha.
Szerető vigaszra, hajh de rászolgálunk!
Messze repült, messze a béke angyala.
De szívetek a gond bármennyit eméssze,
Bármily nagy legyen is könnyetek hullása,
Tekintsetek hittel a feltámadásra!

Zajong és dübörög most a földnek kérge:
Pokoli elemek nagy üstjében izzik;
De hitét nem vesztí, ki tekint az égre,
Reményét Istenbe veti, Benne bízik.
Ne csüggedjünk azért, bármily gyászban élünk,
Nem lehet messze a hajnal hasadása.
Tekintsetek hittel a feltámadásra!

A csaták zajában, durva ölni vágyban,
Hány ezernyi sebből hull a népek vére!
Nagypénteki napok végtelen sorában
Ó mennyi nemzetnek van nagy temetése;
De ez az idő sem törhet meg bennünket:
Meg nem öldökölhet a kétségek árja...
Tekintsetek hittel a feltámadásra!

Az idők fellegén sugár tör keresztül:
Isten vezérli a büszke, magyar népet.
Ki lehetne köztünk, kit ez sem vigasztal?...
Bátraké a jövő, bátraké az élet!
Ha ezernyi gond, baj, gyötör is bennünket,
Ma még nem is állt el könnyeink hullása,
Tekintsetek hittel a feltámadásra!

Marencsin Zoltán.

Pax teco, ego sum!

Irta: SZÉCSI ISTVÁN.

Békesség nektek, én vagyok!...

A természet újja született s amerre tekintünk az újra ébredés szorgos munkáját látjuk a természetben.

Már a legkésőbb rügyező fák is tolják kifelé zöldjüket, a vetések zöld díszbe vonják a határt, a kényesebb növények félénken nyitják ki virágukat, hátha a késői fagy kárt tesz benne vagy talán ellenségük: a tél csalta ki, hogy elpusztítsa őket a fagy által.

De imé! jó a tavasz enyhe szellője és biztatja a virágokat: ne féljete, én vagyok!

* * *

Szelid, csendes nagyszombat este; egy kicsi falu kicsi templomának apró harangjai szaporán versenyeznek a fátoronyban; hívják a hívőket az Úr házába, mert az ur Jézus győzedelmeskedett a halálon s halottaiból dicsőségesen feltámadott.

Utolsóit kondulnak az apró harangok s már csak néhány elkésett hívő siet be a templom ajtón, hol nemsokára megújul a kétezer év előtti szent csoda, feltámad az Ige, győzedelmeskedik a halálon.

Utolsóinak egy öreg nénike megy be a templomba; szentelt vizet hintve magára, térdet hajt az oltár előtt s lassan utat csinál magának a székig a sokaság között s leül és ájtatos imába kezd.

A pap érczes hangja ébreszti fel, amint ihletett örömhangozaton intonálja:

Pax ték, ego sum! Alleluja!

A kántor égő hangon respomálja:

Nolite timere! Alleluja!

Az öreg néni oly áhitattal hallgatja ezt, mint még soha. — Nem érti ugyan, de azért valami félnék melegség tölti el s mikor az orgona hangja bugva csap fel a magasba s a hívők serege kifelé indulva átszellemült áhitattal; a győzelmes öröm hangján, szívöket, lelköket beleöntve zengik a feltámadás d'adalmas, örökszép himnuszát: „Feltámadt Krisztus e napon! Alleluja.” Ő is megindul a sereggel s énekelni kezd.

A szája mozog, de hang nem hagyja el ajkát, a nagy megilletődéstől; ki venné ezt észre.

A körmenet alatt majd elesik vagy kétszer, nem lát a könnyeitől, rá sem figyel senki... tudják, hogy miért sir, szomorú sorsra jutott, a fia, kenyérkereső egyetlen fia eltűnt a harcztéren, hosszú husz hónapja hirt sem hall róla.

Mikor talán akadtak volna szánakozó, résztvevő emberek, de ma?... ma mindenki el van foglalva a maga bajával, a maga fájdalommal; meg azután uton, utfélen mindenkinek csak a panaszos szavát halljuk, nincs kinek ne volna része a nagy fájdalomban és azért már olyan közönyösen veszik a más fájdalmát; hogynél hiszen a saját szívük sebéit kezdik már felejténi, fásultak a csapásokkal szemben.

Őt sem vette észre senki, pedig oly jól esett volna neki a vigasztalás, mert azt hiszi, hogy meg kell halni a lelki szenvedésektől.

...Ott állt még két esztendeje a legények között; szép szál legény volt, kimagaslott a többiek közül egy fejjel s olyan szép, érczes hangon énekelte: Feltámadt Krisztus e napon...

Mikor befejezésül mégegyszer felharsant a hívők ajkán a feltámadás himnusza, az öreg nénike is újra megpróbálta az éneklést, de még úgy sem sikerült, mint azelőtt. Valami hideg borzongást is érzett, meg szédülést is s a mellette ülő szomszédasszonyába kapaszkodott.

— Tán szédül Erzsi néni!

— Szédütem...

A nép kifelé ment már a templomból.

— Győjjék majd segítsem, — látván a szomszéd asszony ingadozását.

Lassan mentek kifelé a templomból, mert Erzsi néni meg-megállt, hogy erőt vegyen magán.

— Te, Tercsa! tudsz e te diákul?

— Diákul? ugyan menyjék már, hát hogy tudnék én diákul!? — tiltakozott az asszony.

— Pedig szeretném tudni, hogy mit mondott a pap meg a kántor a feltámadás elején, mert nem tudom, hogy mi volt, de nagyon a szívemre feküdt. Meg is kérdezem vagy a papot vagy a kántort, hogy mit jelent, még ma, — erősködött Erzsú néni.

— Ugyan, ne bomoljék, Erzsú néni, még kinevetik.

— Má' mé' nevetnének ki.

A templom előtt azután megvárta a kántort és megszólította:

— Ne tessék haragudni, kántor uram, de megkérdezem, hogy mit jelent az magyarul, amit a feltámadás elein mondanak diákul.

A kántor nagyot nézett a szokatlan kíváncsiságra, de azért készséggel megmondotta:

— A halottaiból feltámadt Krisztus mondta ezt, midőn félték tőle, s annyit jelent magyarul, hogy béke veletek, én vagyok, tehát ne féljete.

— Ugy, ugy! én is így gondoltam, hogy azt jelentheti, nagyon a szívemre feküdt az a vagy két szó.

* * *

Erzsú néni hol fázott, hol meg melege volt.

A küdmönt le sem vetette, csak úgy dőlt le az ágyra; olyan jól esett neki a pihenés, mint már nagyon régen nem.

Ha most a fia betoppanna és ő is azt mondaná neki, mit a feltámadt Jézus mondott s békesség nektek, én vagyok, tehát ne féljete...

Dehogy is félne ő; s úgy félálmába elgondolta, hogy mit is adna fiának enni; van kocsonya, sonka, meg más is a háznál, másnap csirkét vágna és így tovább. — Az álom pedig mindig édesebben és erősebben nyomta le szempilláit...

De mi az?... a kiskapu ajtaja nyílik... erős léptekkel halad el valaki az ablak előtt; Erzsú néni lélekzetét visszafojtva vár; a pitar ajtó nyílik s egy ismerős hang szól be:

— Édesanyám én vagyok, ne féljen.

Dehogy is félt, felugrott, eléje szaladt és csak dühnyögött, meg csókolta fiát hosszan, szeretettel.

Azután előkerült a sonka, kalács, kocsonya, még egy félliter mézes bor is, se vége, se hossza nem volt az öröme, a kérdezésködésnek...

A fiu kabátján érdemjel volt, kettő is, de a szíve táján véres volt a kabátja.

— Majd lemosom onnan, lemosom, le.

* * *

Másnap a bakter újságolta a birónak, hogy Varga Erzsúéknál egész éjjel égett a lámpa; ugyan mi lelhetett.

Mikor a nagymiséről kijöttek, a koma asszonya bement hozzá és nemsokára kiabálva szaladt ki.

Beszaladtak a szomszédok. Erzsú néni az ágyon találták, hidegen, halva; egy nagy párnát ölelt, erősen, göresösen; fakó, fehér arca pedig boldog mosolyra állt, a szája csókra volt illesztve.

A sonka, kalács, kocsonya, bor, szép fehér terítőn az asztalon állott teljesen érintetlenül.

= Megbízható, kauczióképes =

elárusító

AZONNAL FELVÉTEK

a rimaszombati dohány nagyáruháiban.

Közgazdaság.

Requirál a közigazgatás. Tudvalevő dolog, hogy a belügyminiszter rendelete folytán a közigazgatás közvegi keresik és requirálják az elrejtett gabona és lisztkészletet. Az alispáni hivatalnál vezetett nyilvántartás szerint eddig találtak és lefoglaltak a vármegyében 18290 mm. búzát, 3797 mm. rozsot, 1790 mm. árpát, 11483 mm. zabot, 560 mm. lisztet s kisebb mennyiségű babot, tengerit és korpát. Rimaszombat városban a requirálás és házkutatások eredménye eddig: 3585 mm. buza, 050 mm. rozs, 260 mm. árpa, 220 mm. liszt és 392 mm. bab.

Iparosok özvegyeinek és árváinak segélyezése. A miskolci Kereskedelmi és Iparkamara felhívja a figyelmet arra, hogy kereskedelemügyi miniszter ur a Goldberger-féle alapítvány 2400 koronát kitevő összegből alakított 8, egyenként 300—300 K. segélydíjra pályázatot hirdet. E segélydíjakat szakmájukban kivált, józan életű, de fiatalon elhunyt, képesítéshez kötött, ipart űzőt magyar honos iparmesterek, szegénysorsu özvegyei vagy szegénysorsu, de 18 évet még be nem töltött (fia esetleg leánya) árváinak fogja miniszter ur odaítélni. A pályázati kérvények kereskedelemügyi miniszter urhoz czimezve legkésőbb *július hó 1-ig* a miskolci Kereskedelmi és Iparkamarához nyújtandók be.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság e hó 8 ikán (szombaton) tartotta meg évi rendes közgyűlést Csekonics Endre gróf titkos tanácsos elnöke alatt. Az Ormódy Vilmos vezérigazgató által előterjesztett igazgatósági jelentés kiemeli, hogy a múlt, második háborus üzletév végső eredménye 6.995.923 korona 58 fillér nyereség örvendetes biznysága nem csupán a magyar társaság szilárdágának, hanem a nemzet kitartó gazdasági erejének is.

A nyereség tekintélyes volta azonban ezuttal főképpen az elemi biztosítási ágaknak, s ezek közt is elsősorban a *tűzbiztosítási üzlet múlt évi nagyon kedvező kárárányának köszönhető*. Ellenben az életbiztosítási üzletben az a körülmény, hogy az ép, egészséges férfi lakosság java a harcztéren van, az évi új életbiztosítási szerzemények szembevető csökkenésében éreztette kelletlen hatását; az emberéletnek a háborúval járó fájdalmasan nagy pusztulása pedig, a társaságnak az előző évhez képest körülbelül másfél millió korona összegű halálozási kártöbbletet okozott. Az t hát, hogy a háboru a biztosítási üzletben is egyenesen rontó tényező, épp olyan tagadhatatlan tény, mint az, hogy a társaság képes volt a háborus hátrányokat más, kedvező tényezőkkel a legteljesebben ellensúlyozni. *Hadikölcsönre* a társaság a múlt évben 50.000.000 korona összeget jegyzett. Minthogy pedig már az előző esztendei első hadikölcsönben is 7.500.000 korona összeggel vett részt, eddig összesen 57.500.000 korona hadikölcsön jegyzésével tett a társaság tanúságot arról, hogy híven hazafias hagyományaihoz, a maga ügyét a nemzetével elválaszthatatlanul szolidárisnak ismeri. Ennek megfelelően, nem tekintve az első háborus évben hozott bőséges közélszű áldozatait, a társaság a múlt év folyamán további 104.730 koronát fordított a *háborúval összefüggő különleges jótékony célokra*. Meleg hangu sorokat szentel az igazgatósági jelentés ama husz társasági tisztviselő emlékezetének is, a kiknek a hazáért szenvedett hősi haláláról biztos, hivatalos értesülések vannak. *Közhasznú és jótékony célú adakozásokra*, a jelentés szerint, 34.979.62 korona fordított a múlt évi nyereségből, míg a társaság félszázados fennállása emlékezetére tett 500.000 korona tőkeösszegű hazafias és emberbaráti rendeltetésű alapítvány évi kamatjának (20.000 korona) hováfordítását az igazgatóság egyelőre eldönteni nem javasolja. Az összes alapszabályszerű levonásokon kívül az igazgatóság a nyereségből még a *tisztviselői nyugdíjalapnak* 250.000 korona, a *külön tartaléknak* pedig 1.155.000 korona összeggel való növelését indítványozza, úgy hogy végül 3.000.000 korona összeg kerüljön felosztásra, a mi minden egyes egész részvény után 800 korona évi osztaléknak felel meg.

Apaállathány a köztenyésztésben. A jelenlegi súlyos viszonyok között az illetékes tényezőknek fokozott mértékben kell törekedni arra, hogy *szarvasmarha- és sertés-tenyésztésünk* visszafejlődése minden körülmények között megakadályoztassék. — Állatállományunk természetes szaporodásának legfőbb akadálya a köztenyésztésben a bika- és kanhiány. Sajnos, ezen jelenség egyes községekben mindinkább mutatkozik. Az ősz folyamán részint a takarmányhiány miatt, részint pedig az egyszerű felszökött magas árak kihasználása céljából sok község tul adott tenyész bikáján s a vármegyei gazdasági egyesület által a tavasz folyamán rendezett tenyész bikavásárok forgalmából pedig az tűnt ki, hogy a hiány nem lett minden helyen pótolva, mert dacára az elég számban s jó minőségben felhajtott tenyészanyagának, aránylag kevés bika cserélt gazdát. A vármegyei gazdasági egyesület átiratban fordult a járási főszolgabírákhoz és r. t. városok polgármestereihez, hogy igyekezzenek kipuhatólni, hol van apaállatokban hiány s a szükséglet beszerzésére sürgősen utasítsák az érdekelteket, mert a tenyésztők később tenyészigazolvánnyal ellátott s eladó tenyészanyagjukon tul adnak s éppen azért a szükségletet idővel nem fog lehetni beszerezni. A gazdasági egyesület a vármegyében eladó tenyész bikákat nyilván tartja s szíves készséggel megküldi az erről szóló kimutatást azoknak, kik e végből oda fordulnak.

Zöld-hitel Gömörben. A Haditermény Részvénytársaság felhatalmazta és megbizta a Rozsnyói Takarékpénztár és Zálogház Részvénytársaságot azzal, hogy az 1092—1916. M. E. számú kormányrendelet feltételei és módoszatai mellett gazdáknak az 1916. évben várható mezőgazdasági terményeire, nevezetesen: buza, rozs, árpa, zab, kétszeres, tengeri és repcére előlegeket (zöld-hitel) adjon.

Ezen előlegek a hivatkozott kormányrendelet feltételei és módoszatai, továbbá a haditermény részvénytársaság rendelkezései értelmében folyósíthatnak. Ezen feltételek közül a következő fontosabbakat közöljük:

1. Az előlegek után kamat címén az osztrák-magyar bank kamatlába felett $1\frac{1}{2}\%$ ot vagyis jelenleg $6\frac{1}{2}\%$ kamatot számítanak. Ezenkívül semmiféle jutalék vagy kezelési költség felszámításának helye nincs.

2. Az előlegek 1916. július 15-ig, illetve a kukoriczára 1916. november 30-ig folyósíthatnak a várható termés feleslegére. (Nem vehető tehát előleg a termés azon részére, amely a gazdasági és háztartási szükségletre kell.)

3. Az előleg métermázsánként a búzánál 20 korona, rozsnál, kétszeresnél, árpánál, zabnál, tengerinél és repcénél legfeljebb 15 kor. lehet.

4. A gazda a kapott előlegről adóssági okmányokat és a Haditermény Részvénytársaság részére egy eladási kötlevelet ír alá.

5. A gazda az aláírt kötlevél értelmében a termést eladásra lekötöti a Haditermény Részvénytársaságnak, természetesen a megállapítandó legmagasabb hatósági áron.

6. Ha a termelő csak bérlője az ingatlannak, úgy az előleg felvételéhez a tulajdonos beleegyezése is szükséges.

Egyidejűleg közöljük, hogy a takarékpénztár a törlesztéses kölcsönök folyósítását ismételtelen megkezdte a további intézkedésig 6% os alapon.

Előmunkálati engedély meghosszabbítása. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter az eger—putnoki helyi érdekű vasut r. t. nak, a m. kir. államvasutak Pagonypusztai állomásából kiágazólag Málé, Kelemér és Alsószuha községek érintésével Zádorfalva községig vezetendő szabványos nyomtávu gőzüzemű h. é. vasutvonalra az 1913. év április hó 4-én 23.672. sz. a. kelt rendelettel kiadott és a múlt évi márczius hó 22-én 16.354. sz. a. kelt rendelettel meghosszabbított előmunkálati engedély érvényét a lejáratától számítandó további egy év tartamára meghosszabbította.

Szerkesztői üzenet.

Ebjon. A szíves üdvözlésekért köszönet. Az ígért dolgokat ünnep után várjuk. A czimzés iránt is intézkedtünk.
K. M. Budapest. Az érzés valódi, de a vers még nem üti meg a mértéket.

Kiadó lakás

Szijjártó-utca 49. szám alatti emeleti lakás, mely áll: 3 szoba, alkove, fürdő-szoba, konyha, éléskamara és mellékhelyiségekből, villanyvilágítás és vízvezetékekkel ellátva, folyó évi május hó 1-től bérbeadó. — Értekezhetni lehet **Rálóczy-utca 4. sz. alatt.**

Azonnali megvételre keres a Csetneki Gazdakör

egy darab mangafajtájú egy éves **TENYÉSZKANT,**

1 db kb. 10 hónapos és 1 db 18 hónapos **siementháli fajtájú tenyész bikát.**

Kiadó lakás és bolthelyiség

Andrássy-utca 1. számú házban egy szép, egészséges 3 szobás lakás és egy bolthelyiség **azonnal is** bérbe vehető. Értekezhetni: **Andrássi fényképészszel.**

Kiadó

Csizfűrdőben szép fekvésű villa kerttel folyó év **május 1-től** kiadó esetleg el is adó. Értekezhetni **Benyó Ferencz,** kalaposnál Rimaszombat. 3—4

Hirdetéseket

e lap részére elfogad **a kiadóhivatal** Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő **Deák Ferencz-u. 20. sz.**

Alkalmi papiros vétel!

(Pénzügyintézetek, hivatalok, körjegyzők stb. részére.)

Könyvnyomdamban eladó 2000 iv finom famentes, kék harántvonalas fehér papiros.

Alakja: $42\frac{1}{2}$ cm. Sulya 1000 ivenként 22 kilogramm.

Ára helyben 100 ivenként 3 korona.

Id. RÁBELY MIKLÓS FIA

(Rábely Károly)

KÖNYVNYOMDÁJA

Rimaszombat, Erzsébet-tér 9. sz.

Hirdetmény.

265/1916. kb. sz. — A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1915. 88999—III. szám alatt kelt intézkedésével a kisajátítási eljárás megtartását az 1881. évi XLI. t. cz. 33—40. §§-ai alapján elrendelvé, a kisajátítási terv és összeírások 2—2 példányát Bánréve község házában 15 napi közzemlére kitétetni rendelem, mely czélből azokat a putnoki járás főszolgabírájának kiadom.

A kisajátítási eljárás határidejéül 1916. évi **április hó 29-ik** (huszonkilencedik) **napjának d. e. 9 óráját Málé község-házához** s onnan a helyszínére kitzűzöm.

Az eljárás foganatosítása végett Lukács Géza alispán elnöklété alatt Széman Endre és Wuffka Ernő és Meskó Barna bizottsági jegyzőből álló bizottságot küldöm ki.

A putnoki járás főszolgabíráját felhívom, hogy az eljáráson vegyen részt és a kisajátítási terv és összeírásnak közzemlére történt kitételét és ennek kihirdetését igazoló községi bizonylatot, valamint az érdekelteknek kézbesített hirdetmények vétiveit az eljárás vezetésével megbízott bizottsági elnöknek adja át.

Figyelmeztetem az érdekelteket, hogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelent volna meg.

Jelen hirdetményt a törvény 34. §-a értelmében a „Budapesti Közlöny”-ben egyszer és a „Gömör-Kishont” című hirlapban háromszor közzé tenni rendelem.

Erről Lukács Géza elnököt, Széman Endre, Wuffka Ernő biz. tagokat, a putnoki járás főszolgabíráját a kisajátítási terv és összeírás 2—2 példányával és általa Bánréve és Málé községek előjáróságait, valamint az összeírásokban megnevezett érdekelteket egyénenként, végül a többi iratok kiadása mellé Meskó Barna bizottsági jegyzőt értesítem.

Kelt Gömör és Kishont vármegye közigazgatási bizottságának Rimaszombatban, 1916. évi április hó 10-én tartott üléséből.

Főispán-elnök megbízásából:

2—3 **Dr. Fornet,** vármegyei főjegyző.

Árverési hirdetmény.

26—1916. szám. — Alulírott bírósági kiküldött az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbíróság 2425—2. 1915., ugyan ezen kir. járásbíróság 1685—2. 1915., ugyan ezen kir. járásbíróság 3673—2. 1915. s a rimaszombati kir. törvényszék 2161—2. sz. végzése következtében dr. Ráróssy Gyula ügyvéd által képviselt, a Gömörmegyei Nép- és Iparbank Részvénytársaság javára 44 kor., 136 kor., 260 kor. és 1800 kor. tőkék s jár. erejéig 1916. évi január hó 19. napján foganatosított kielégítési végrehajtás útján leoglalt és 1700 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: 1 boglya széna, 1 boglya szalma és sertések nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a feledi kir. járásbíróság 1916. évi Pk. 151—4. 1916. számú végzése folytán 2240 kor. tőkekövetelés, ezeknek az elrendelő végzésekben kitzüntetett összegek után járó 6 százalékos kamatai, $\frac{1}{3}\%$ váltódíj és eddig összesen 285 K 63 f. bíróság már megállapított költségek erejéig III—VI. r. végrehajtást szenvedetteknek Herédely-pusztáján leendő megtartására 1916. évi **április hó 29. napjának** délutáni 2 órája határidőül kitzüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881-ik évi LX-ik törvény 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Feled, 1916. évi április hó 17. napján.

Bettler Géza,

kir. bir. kiküldött végrehajtó h.

A negyedik magyar hadi-kölcsön aláírási feltételei.

Az 1912. évi LXIII. t. c. 17. §-a alapján a minisztérium felhatalmaztatott, hogy a hadi szükségletek fedezésére megkivánt összegeket hitelművelet útján beszerezhesse.

E felhatalmazás alapján ezúttal 6°-kal kamatozó adómentes állami járadék-kölcsön és 5¹/₂^o-kal kamatozó adómentes állami pénztárjegykölcsön bocsátatik ki.

Mindkét kölcson papirjai gyámoltak és gondnokoltak pénzeinek elhelyezésére alkalmasak és óvadéku mindenütt elfogadtatnak.

A kötvények és kamatai minden időre adómentesek.

A IV. hadikölcsön

április hó 19-től május 23-ig

bocsátatik nyilvános aláírásra.

A kibocsátási árfolyam minden 100 korona névérték után

a 6 ^o -os m. kir. állami járadék kölcsonnél	az 5 ¹ / ₂ ^o -os m. kir. állami pénztárjegyeknél
május 5-ig 97 K 20 f	május 5-ig 91 K 90 f
azontúl május 23-ig . . . 97 K 50 f	azontúl május 23-ig . . . 92 K 20 f

egységárban állapittatik meg.

A 6°-os állami járadék-kölcsön ez alkalommal **csakis szabad címletekben** kerül aláírásra és a bemutatóra szóló 5¹/₂^o-os állami pénztárjegy-kölcsön legkisebb címlete **2000 korona**.

Az aláíráskor az értéknek legalább 10°-ka fizetendő be és ez 1916. június 9-ig 25°-ra kiegészítendő.

A 6°-os hadikölcsön-kötvények 1921. november 1. után három hóra felmondhatók és névértékben visszafizethetők.

Az 5¹/₂^o-os hadikölcsön-pénztárjegyek 1926. június 1-én névértékben beváltatnak, de 1921. december 1. után három havi felmondás mellett előbb is visszafizethetők.

Aláírási helyekül vármegyénk összes tekintélyes pénzügyintézetei ki vannak jelölve.

Moratórium alá eső betétek a kibocsátás alá kerülő kölcsonre, a kikötött felmondási idők épségben tartása mellett, igénybe vehetők.

Ily betétek alapján a jegyzés azonban azon intézetnél eszközölendő, melynél a betét el van helyezve.

A jegyzéshez szükséges nyomtatványok az összes pénzügyintézeteknél, kir. adó-pénztáraknál és pósthivataloknál kaphatók.

A befizetésről az aláíró fél elismervényt, vagy tanusítványt kap.

A hadikölcsön jegyzése előnyös lombard-kölcsönnel bonyolítható le.

A részletes aláírási felhívást a pénzügyintézetek útján már szétküldette

a pénzügyminister.

Aláírási felhívás.

A magyar királyi kormány a háboru kiadásainak további fedezésére

folyó hó 19-től jövő hó 23-ig

terjedőleg a negyedik hadikölcsön jegyzésére hívja fel a hazafias közönséget.

A most kibocsátásra jutó

**6°-os állami járadék-kölcsön és
5¹/₂^o-os állami pénztár-jegy kölcsön**

a pénzügyminiszter feltételei szerint ép oly előnyös tőke-befektetési értékpapir, mint az első hadikölcsönök voltak és a haza iránt való szent kötelességét rójjá le az, a ki e kölcsönök jegyzésével a pénzügyi kormányt a háboru viseléséhez szükséges pénz megszerzésében támogatja.

Ma már az egész nemzet áll szemben ellenségeink tömegével. Fiaink, testvéreink, apáink vivják dicsőséges harcukat szeretteiknek szabadságaért és a haza függetlenségeért.

Ám küzdő harcosaink a végső diadalt csak úgy érhetik el, ha mi, itthonmaradottak is rendithetlenül kitartunk és a felelős kormányt szent lelkesedéssel tesszük képessé arra, hogy vitéz leventéinknek ágyut öntessen, fegyvert kovácsoltsasson, ruhát és élelmet adhasson.

Jegyezzen most is mindenki ép oly nemes lelkesedéssel, mint az előző kölcsönöknél ezen új kibocsátású értékpapirokból. Mutassa meg a társadalom minden rétege, hogy hazaszeretete kiapadhatlan erőforrása nemzetünk létének és virulásának.

Ezen kérésünket kivétel nélkül mindenkihez intézzük, de mégis legelső sorban most is egyházi, közigazgatási és tantestületi szervezeteink vezetőihez fordulunk.

Fenkölt gondolkozású lelkészeink, minden elismerésre méltó, tevékeny jegyzői karunk és lelkes tanférfiaink már eddig is nagy eredményekkel gazdagították honfiai érdemeiket és bizonyára igyekezni fognak ezuttal is hatni minden jó iránt fogékony népünkre, hogy megtakarított tőkét a negyedik hadikölcsön jegyzésével a haza rendelkezésére bocsássa.

Ne tartsa senki kamatozatlanul otthon pénzét, hanem fordítsa azt a most kibocsátás alatt levő hadikölcsön jegyzésére.

Intézetünk jegyzéseket állandóan elfogad és készpénzjegyzéseknél

minden 100 korona után 50 fillér jutalékot

térit meg.

Rimaszombat, 1916. április hó.

A Rimaszombati Takarékpénztár.

